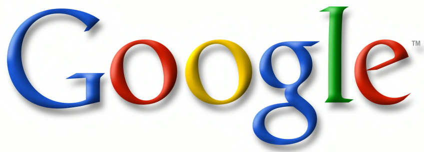
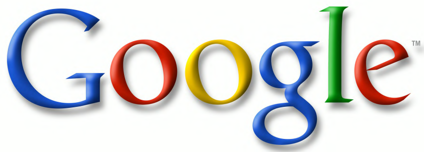

Netherland

HET RECHT VAN DEN NAAM.

Apr 1

28

HET RECHT VAN DEN NAAM.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

DR. H. C. DIBBITS,

Hoogleeraar in de Faculteit der Wis- en Natuurkunde,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op Maandag 8 Juli 1895,

des namiddags te $3^1/_2$ uur

DOOR

JACOB HOOFT GRAAFLAND,

geboren te UTRECHT.

UTRECHT. — P. DEN BOER. — 1895.

FORTX
H

Aan mijne Moeder.

Bij het eindigen mijner academische studiën, is het mij eene aangename taak den Professoren der Juridische faculteit mijn dank te betuigen voor het van hen ontvangen onderwijs.

Dien dank richt ik in het bijzonder tot mijn Promotor, den Hoogleeraar HAMAKER, *die zich altijd bereid verklaarde mij behulpzaam te zijn bij de bewerking van mijne dissertatie.*

Met erkentelijkheid herinner ik mij de bereidvaardigheid der Eere-voorzitters van het Collegium Themis, Mrs. MOLENGRAAFF *en* HAMAKER, *die mij als lid van dat gezelschap zoo dikwijls hun bijstand hebben verleend.*

Mijne vrienden en kennissen blijf ik gedenken; steeds zal het mij een genoegen zijn hen te mogen ontmoeten.

INLEIDING.

Het onderwerp in dit proefschrift te bespreken is door den Nederlandschen wetgever niet met groote uitvoerigheid behandeld. Wij vinden er in het Burgerlijk wetboek slechts zeven artikelen aan gewijd, die de zesde afdeeling van den derden titel des eersten boeks uitmaken. Deze weinige uitgebreidheid kan niet anders dan onze verbazing gaande maken; immers, waar het eerste boek tot opschrift draagt „van personen" zouden wij verwachten helder te vinden uiteengezet welke namen en voornamen die personen hebben te dragen, of zij die ooit kunnen veranderen, of zij een recht hebben op den naam, maar op vele dezer en dergelijke vragen antwoordt onze wet niet of slechts onvolledig. Vandaar tal van kwesties, die, ten deele door het Ontwerp tot herziening van het burgerlijk wetboek ('s Gravenhage, Gebr. Belinfante 1886) opgelost, mijne aandacht hebben getrokken, al mogen zij bereids door anderen zijn behandeld. Het zal echter voor een nieuweling op het gebied der rechtswetenschap niet altijd even gemakkelijk zijn onderwerpen te vinden, waar hij een nieuw licht over kan doen opgaan.

Het onderwerp vervalt in vier deelen; in de eerste plaats behandelen wij de voornamen, om daarna in de tweede plaats de geslachtsnamen te bespreken; in een derde hoofdstuk gewagen wij van het recht op den naam, terwijl wij eindelijk eenige bladzijden aan buitenlandsche wetgevingen hebben gewijd.

HOOFDSTUK I.

Wij spreken in dit eerste hoofdstuk over de persoons- of voornamen aldus genoemd in tegenstelling van de geslachtsnamen, omdat, ofschoon de laatste de belangrijkste zijn, de eerste de oudste zijn. Wij maken hier slechts melding van ons land, daar een historisch overzicht der namen in Israël, Griekenland, Rome en andere oude rijken, hoe belangwekkend op zich zelf, ons voorkomt in dit proefschrift minder op zijn plaats te zijn.

In ons vaderland dan heerschte in vroeger tijden op het gebied der namen de grootst mogelijke vrijheid, maar tengevolge daarvan ook de meest denkbare verwarring. Er waren er velen, die alleen door een voornaam werden aangeduid, en waren er al, die zich ter onderscheiding naar eenig goed, of naar de eene of andere hoeve noemden, dan zagen zij er gansch geen bezwaar in zulk eene toevoeging op een gegeven oogenblik weder te laten varen, of door eene andere te vervangen. Daar het aantal voornamen betrekkelijk gering was, en in bepaalde streken vooral zeer beperkt kon zijn, moest men ter onderscheiding der verschillende met een naam aangeduide individu's wel toevoegsels gaan gebruiken, en vermeldde dan b.v. van wien de bedoelde persoon een zoon was; zoo sprak men van Jan Pieterszoon en

Klaas Gijsbertszoon, terwijl deze laatste lettergrepen allengs afsleten tot -zen, -ze, -sz, en -z; vandaar de bij honderdtallen bij ons voorkomende namen als Jansen, Pietersen, Hendriks enz.

Daar het inschrijven van geboorte, huwelijk en overlijden zoowel in Frankrijk als hier te lande vroeger aan de geestelijkheid was overgelaten, die, hoewel over het algemeen vrij nauwkeurig te werk gaande, toch wel omissies begaan heeft, en dewijl elk toezicht ten eenenmale ontbrak, zoodat in geval van verzuim daar niet op kon gewezen worden, heeft de wet van 20 September 1792 in Frankrijk het opmaken en bewaren der akten van den burgerlijken stand aan de municipaliteit opgedragen, waarna de wet van 28 Pluviôse an VIII die zorg van de municipaliteit overbracht naar de maires, terwijl eindelijk de Code Napoléon in artt. 34—101 dit onderwerp regelde, en aan officiers de l'état civil het inrichten en bijhouden der noodige registers opdroeg. Het wetboek Napoleon ingerigt voor het Koningrijk Holland, op 1 Mei 1809 ingevoerd, bepaalde, dat openbare registers de opgemaakte akten van geboorte, huwelijk en overlijden zouden vermelden, terwijl bijzondere reglementen de nadere uitwerking zouden regelen. Het ontwerp van 1820 gaf in titel 23 (art. 790—871) eene uitvoerige regeling van de registers van den burgerlijken stand, hetgeen het wetboek van 1830 eveneens deed. Dit laatste en de Code Napoleon dienden den wetgever van 1838 voornamelijk tot voorbeeld. Zoo vinden wij dan in ons wetboek den derden titel van Boek I handelend „van de akten van den burgerlijken stand" en daarin als zesde

afdeeling „van naams- en voornaamsveranderingen", eene afdeeling, die de Code niet in zijn titel II „des actes de l'état civil" had opgenomen. Die plaatsing komt ons in strijd met Mr. G. Diephuis (Het Nederlandsch Burgerlijk Regt, I blz. 253) wel eenigszins vreemd voor, al kunnen wij er de reden voor vinden bij Mr. C. Asser, Het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek vergeleken met het wetboek Napoleon, waar hij op bladzijde 27 zegt: „de inlassching dier verordeningen (der naams- en voornaamsveranderingen n.l.) in het Burgerlijk Wetboek strekt om de materie der registers van den burgerlijken stand meer volledig te maken, door de aanvulling van voorschriften, die van gezegde stoffe onafscheidbaar zijn; en dit is te meer belangrijk, aangezien art. 66 stellig voorschrijft, dat van het verlof tot naamsverandering op de registers van den burgerlijken stand zal moeten blijken." De reden is dus, dat, daar naamsverandering in de registers moet worden ingeschreven, de belangrijke materie van namen en hunne verandering als aanhangsel van een titel over registers van den burgerlijken stand is behandeld. De argumentatie wint er niet door als men bedenkt, dat ook huwelijk en echtscheiding uit die registers moeten blijken, maar dat de wetgever deze onderwerpen eene afzonderlijke behandeling waardig keurde. Terecht heeft het nieuwe Ontwerp dan ook een specialen titel „van namen" opgenomen.

Waar wij thans meer in het bijzonder de voornamen zullen beschouwen, willen wij aanvangen met er op te wijzen, dat slechts twee artikelen der zesde afdeeling zich met

deze bezig houden, zonder dat zij het geheele onderwerp omvatten. Zoo rijzen al aanstonds de vragen: wie geeft de voornamen, en welke voornamen mag men geven. Nu is het antwoord op de eerste vraag in onze wet wel te vinden, maar men mocht verwachten het expressis verbis in de zesde afdeeling te zullen aantreffen, hetgeen het Ontwerp o. i. ten onrechte ook nalaat.

Art. 31 2° B. W. schrijft voor, dat de akte van geboorte zal vermelden.... „de voornamen welke aan hetzelve (kind n.l.) zullen worden gegeven," terwijl art. 30 B. W. als regel stelt, dat de vader de geboorteaangifte doen moet, en bijgevolg dus deze over de voornamen te beslissen heeft; waarschijnlijk zal de vader handelen na overleg met andere belanghebbende personen, gewoonlijk in de eerste plaats de moeder, doch bij meeningsverschil aarzelen wij geenszins ook hier aan den man als hoofd der echtvereeniging de beslissing te geven.

„Ieder draagt de voornamen, hem in zijne geboorteakte gegeven", zegt art. 59 Ontwerp, en terecht, daar door deze bepaling eene leemte in onze tegenwoordige wet wordt aangevuld. Al moge in de registers een fout ingeslopen zijn, b.v. doordat hij, die in plaats des vaders aangifte doet, zich vergist, de door den ambtenaar ingeschreven naam is de naam des kinds.

De andere vraag, welke voornamen men zijne kinderen geven mag, laat zich niet zoo gemakkelijk beantwoorden; zij heeft reeds langen tijd geleden een strijd doen ontstaan, die evenwel als geëindigd kan worden beschouwd, sedert

de arresten van den H. R. van 10 Juni 1853, 4 Januari 1855, en 15 Januari 1857. (Zie blz. 12).

De kwestie van voornamen was vóór het jaar 1789 zeer eenvoudig: geen wet gaf eenig voorschrift daaromtrent. De naam werd gegeven bij den doop of de besnijdenis, eene godsdienstige plechtigheid, die er tevens voor waakte, dat men namen gaf buiten de heilige geschiedenis of de kalenders. De eerste wettelijke bepalingen omtrent deze materie waren de decreten van de Assemblée constituante van 19 Juni 1790 en 19 December 1791, die de titels afschaften, en bevalen alleen den familienaam te dragen, doch geheel zwegen over de voornamen. Vele moeielijkheden en verwarringen zouden zijn voorkomen, zoo zij dit niet hadden gedaan. Dit stilzwijgen verwondert ons daarom te meer, wijl de fransche wetgever niet onbekend zijn kon met een vreemd gebruik der Puriteinen, die soms geheele Bijbelteksten tot voornamen gaven, zooals b.v.: „Blijf uw geloof getrouw! Ween niet! Zoo Jezus Christus niet voor mij gestorven was, ware ik verdoemd." In Frankrijk nu, gaf men soortgelijke namen wel niet, maar toch werkte de groote vrijheid op dit punt zeer ongelukkig, want niet alleen werden dwaze en onwelvoegelijke namen verleend, of namen van dieren, planten of begrippen, doch wat het ergst was, men gaf zelfs namen van bestaande familiën als voornamen, waardoor natuurlijk eene grenzenlooze verwarring ontstond; ja, men ging nog verder: de conseiller d'état Miot deelt in zijne toelichting der wet van 11 Germinal an XI mede: „chacun.... crut pouvoir non seulement imposer à ses

enfans un nom selon sa volonté, mais encore en changer soi-même par une simple déclaration faite devant sa municipalité, et souvent dans une assemblée populaire. La convention nationale consacra même cet étrange principe par un décret du 24 brumaire an II qui reconnaît la faculté que tout citoyen a de se nommer comme il lui plaît (se sont ses propres expressions) et renvoie la citoyenne Groux qui voulait s'appeler Liberté, par devant la municipalité de son domicile actuel, pour y déclarer le nouveau nom qu'elle adopte en se conformant aux formalités ordinaires (L. RONDONNEAU, Collection des lois françaises tome I blz. 293). Namen der oudheid als Socrates, Aristides, Brutus werden geliefkoosde voornamen, maar de deugden dier mannen gingen met hunne namen niet over; vandaar, dat in de nationale conventie d. d. 4 fructidor an II gezegd kon worden: „ce ne sont pas les noms des hommes illustres de l'antiquité, qu'il faut usurper, ce sont leurs vertus, qu'il faut immiter, qu'il faut surpasser, s'il est possible!" Den bestaanden toestand vond men echter op den duur onhoudbaar, zoodat dan ook weldra eene wet van 6 fructidor an II werd vastgesteld, die „défend de prendre d'autres noms patronimiques ou de famille, que ceux portés à son acte de naissance, et ordonne á ceux qui les ont quittés de les reprendre (RONDONNEAU, Collection enz. I 293.) [1]) De materie was nu evenwel weder nagenoeg ongeregeld, en het geven van familienamen als voornamen was door geen wettelijke be-

1) Zie deze wet bij MERLIN, Répertoire universel et raisonné de Jurisprudence, Paris 1813 (in voce Nom.)

paling verboden. Vandaar, dat de regeering regeling van dit zoo belangrijk onderwerp door de wet voorstelde, hetgeen geleid heeft tot de loi relative aux prénoms et changements de noms du 11 germinal an XI, bestaande uit twee titels, waarvan de eerste over de voornamen handelt, de tweede over de naamsveranderingen spreekt. Vooral artikel 1 dier wet is van groot gewicht; het luidt: „A compter de la publication de la présente loi, les noms en usage dans les différens calendriers, et ceux des personnages connus de l'histoire ancienne, pourront seuls être reçus comme prénoms sur les registres de l'état civil, destinés à constater la naissance des enfans; et il est interdit aux officiers publics d'en admettre aucun autre dans leurs actes." Men ziet uit dit artikel, dat de grenzen voor eene keuze van voornamen vrij eng getrokken werden, maar de bovengenoemde bezwaren werden er door voorkomen. Ook voor ons land werd deze wet executoir verklaard, en wel bij de keizerlijke decreten van 8 November 1810 en 18 Augustus 1811, maar zij was voor Nederland niet bijzonder geschikt, want er bestonden hier te lande vele eigenaardige, van oude tijden af geldende voornamen, die door de genoemde wet eensklaps verboden werden. Vandaar, dat reeds een Souverein Besluit van 15 Maart 1815 no. 87 den Secretaris van staat voor de binnenlandsche zaken machtigde: „om de Gouverneurs der provincien of landschappen te informeren, dat de bepalingen, voorkomende in art. 1 van de nog in werking zijnde wet van den 11 Germinal XI, met betrekking tot het gebruik van voornamen geenszins in

dien strikten zin behooren te worden opgevat alsof daardoor hier te lande verboden zouden zijn zoodanige bekende voornamen, welke van overoude tijden aldaar, in onderscheidene provincien en landschappen of bij sommige geslachten gebruikelijk en algemeen als voornamen erkend zijn geweest, en dat mitsdien de ambtenaren van den burgerlijken stand ook zoodanige voornamen op hunne registers kunnen en behooren te admitteren, zullende de gemelde gouverneurs zulks ter kennisse van die ambtenaren moeten brengen". (Dit besluit niet opgenomen in het Staatsblad, noch te vinden in het Bijvoegsel, wordt vermeld in de Circulaire van den Minister van Justitie van den 25 Sept. 1838 Bijv. tot het Sb. 1838 blz. 334.) Wonderlijk dit Souverein Besluit! Niet in het Staatsblad opgenomen, dus niet behoorlijk afgekondigd, regelt het een onderwerp van privaatrecht, zoodat volgens art. 100 van de Grondwet een wet noodig zoude zijn, terwijl eindelijk ook het advies van den Raad van State niet is ingewonnen, hetgeen toch art. 32 Grondwet 1814 uitdrukkelijk voorschrijft. Desniettegenstaande hadden de ambtenaren zich er naar te gedragen, maar mochten evenmin de nog steeds vigeerende wet van 11 Germinal schenden, die althans zeker tot de invoering van het Burgerlijk wetboek bleef gelden. Of zij nevens ons nationaal wetboek van kracht is gebleven, ziedaar eene vraag, die een hevigen strijd heeft veroorzaakt, die zelfs heden ten dage nog niet geheel en al geëindigd is. Hoe is dat meeningsverschil ontstaan? De wet van 16 Mei 1829 omtrent de afschaffing der nog in werking zijnde wetboeken (Stb. no. 33) bepaalt in artikel 1: „te rekenen van

den dag der invoering van het burgerlijk Wetboek der Nederlanden, wordt afgeschaft en zal ophouden kracht van wet te hebben, het Wetboek van Napoleon met al de daartoe behoorende besluiten en verordeningen." Nu is de vraag, wat zijn „al de daartoe behoorende besluiten en verordeningen", is de wet van 11 Germinal XI een dezer?

Het spreekt van zelf, dat bijaldien men aan deze wet nog verbindende kracht toekent, men dat alleen doet voor die bepalingen, welke niet in ons wetboek zijn overgenomen, want voor diegene, welke, hetzij dan gewijzigd of niet, zijn opgenomen, geldt de regel: lex posterior derogat legi priori (c. f. art. 5 der wet houdende algemeene bepalingen). Bij vergelijking nu van de wet van 11 Germinal met afdeeling 6 titel 3 Boek I B. W. blijkt het ons, dat de twistvraag alleen loopt over art. 1 dier wet, want de artt. 2 en 3 regelen de gevallen waarin, en de wijzen waarop men naamsverandering vragen kan, die dus vervangen zijn door de artt. 68 en 69 B. W., terwijl de tweede titel geheel vervangen is door onze artt. 63—66. Ik wensch hier thans niet in herhaling te vervallen van al de argumenten, die voor of tegen het nog van kracht zijn van dat art. 1 zijn aangevoerd, maar meen te kunnen volstaan met te verwijzen naar de dissertatie van W. F. M. Selle, getiteld: Onderzoek naar de regtsgeldigheid en beteekenis der wet van 11 Germinal an XI (Utrecht 1861) en naar het artikel van Mr. P. van Bemmelen op blz. 95 vlg. en 497 vlg. in de Nieuwe bijdragen voor Regtsgeleerdheid en Wetgeving XII deel (Amsterdam 1862). Slechts een

enkel argument wensch ik in het midden te brengen ter motiveering mijner meening, dat het bedoelde artikel door onze tegenwoordige wetgeving niet is afgeschaft, en dus nog steeds van kracht is. Al namen wij op grond der gevoerde beraadslagingen over het ontwerp van wet ter herziening der wet van 16 Mei 1829 aan (zie MR. J. C. VOORDUIN, Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche wetboeken Deel I, blz. 32 en 33) dat de woorden besluiten en verordeningen niet in dien engen zin moeten worden opgevat, dat er geene wetten onder zouden begrepen zijn, dan toch nog kunnen wij de afschaffing niet aannemen: immers, de Germinalwet behandelt een onderwerp, dat door den Code volstrekt niet wordt aangeroerd, dus kan van *„daartoe behoorende"* hier geen sprake zijn; maar daarenboven, art. 1 van de afschaffingswet spreekt van het wetboek Napoleon met de daartoe behoorende besluiten en verordeningen, doch hoe kan een wet van 11 Germinal an XI (1 April 1803) behooren bij een wetboek van veel lateren datum? Neen, in afwijking van de meening van MR. A. DE PINTO, uiteengezet in zijn Handleiding tot het Burgerlijk Wetboek Deel II blz. 46 ('s Gravenhage 1849) en in zijne recensie van het genoemd proefschrift van MR SELLE (Themis 1862 blz. 127—130), onderschrijven wij liever de arresten van den Hoogen Raad van 10 Juni 1853 (J. VAN DEN HONERT, Verzameling van arresten van den Hoogen Raad der Nederlanden, Strafr. 1853, I, blz. 203) van 4 Januari 1856 (V. D. HONERT, a. w. Strafr. 1856, I blz. 1) en van 15 Jan. 1857 (V. D. HONERT a. w. Strafr. 1857, blz. 30).

Wat de verdere geschiedenis der wet betreft, hebben wij in de eerste plaats te letten op het reeds bovengenoemde Souverein Besluit van 15 Maart 1815 no. 87 (bijvoegsel tot het Stbl. 1857 no. 166 bijl. A.) en vervolgens op de circulaire van den minister van Justitie VAN MAANEN d.d. 25 Sept. 1838 no. 18 (bijv. tot het Stbl. no. 218) waar hij in § 3 zegt: „het verbod om geslachtsnamen van bestaande familiën bij de akten van geboorte te geven, tot nog toe uit de wet van 11 Germinal an XI voortvloeijende, ligt ook voor het vervolg opgesloten in art. 31 van het Burgerlijk Wetboek, waar alleen van de aan het kind te geven *voornamen* melding wordt gemaakt, voornamelijk ook in verband met art. 17 van hetzelfde wetboek. Door aan een kind eenen naam toe te voegen, die niet als voornaam bekend is, of die blijkbaar tot de geslachtsnamen behoort, zouden de ambtenaren van den Burgerlijken stand tegen de voorzeide artikelen handelen."

Eindelijk hebben wij nog te vermelden eene circulaire van den minister van Justitie VAN DER BRUGGHEN van 24 Augustus 1857 no. 111 (bijv. tot het Stbl. no. 166) waarbij hij o. a. mededeelt, dat het niet tot de bevoegdheid der regeering behoort te beslissen of de wet van 11 Germinal an XI is afgeschaft, maar zegt hij „zoolang de Hooge Raad art. 1 der wet handhaaft, acht zij (de regeering n.l.) zich verpligt ook het openbaar ministerie uit te noodigen, dat art. alsnog steeds verbindend te beschouwen" en een weinig verder: „ik heb daarom de eer UwelEd.Gestr. uit te noodigen geene magtiging te willen geven tot vervolging van

ambtenaren van den burgerlijken stand op grond van niet inachtneming van de bepalingen van art. 1 der wet van 11 Germinal an XI, daar waar redelijker wijze het bestaan van onzekerheid kan worden aangenomen omtrent de vraag, of de gegevene voornaam werkelijk als voornaam in den zin van het besluit van 15 Maart 1815 moet worden beschouwd."

Het blijkt ons dus, dat zoowel regeering als jurisprudentie de meening omhelzen, dat de wet van 11 Germinal moet worden in acht genomen, dat zij als nog vigeerende moet worden beschouwd, maar niet te verwonderen is eene uitlating van den Heer Mr. Godefroi in de Staten-generaal, toen hij vroeg, wat men denken moest van „een Hoogste Regterlijk Collegie, dat aan een strafbepaling als die van art. 27 B. W. eene extensieve bepaling geeft, en daarmede eene bijna vergeten bepaling als een dreigend zwaard van Damocles over de ambtenaren van den Burgerlijken stand laat zweven, een Koninklijk Besluit, dat die wetsbepaling interpreteert en wijzigt; een Minister van Justitie, die eerst voorschrijft handhaving der wet, daarna de stipte uitvoering onmogelijk verklaart, vervolgens toepassing wil overeenkomstig een onwettig Koninklijk Besluit, en eindelijk zelfs die wijze van toepassing als bezwaarlijk voorstelt." Voorwaar, redenen genoeg voor eene herziening; reeds d. P. schreef in het Weekblad van het Regt no. 1920: „die wet (n.l. van 11 Germinal an XI) heeft te *vele* en te *groote* gebreken, om hetzij op den duur behouden, hetzij door een soortgelijke vervangen te worden." Merkwaardig is hetgeen wij na deze

aanhaling eveneens in het Weekblad van het Regt no. 4985 aantreffen: „hetgeen niet belet heeft, dat ofschoon d. P. dit schreef in Januari 1858, wij zes en twintig jaren later nog precies hetzelfde moeten schrijven. Ook wat te vele en te groote gebreken heeft, schijnt het bij ons te lande zeer lang te kunnen uithouden". En thans .... weer zijn tien jaren verloopen en nog is de toestand ongewijzigd, nog heerscht dezelfde verdeeldheid. Wel is in 1886 het Ontwerp tot herziening van het B. W. verschenen, doch dit is nog maar ontwerp gebleven, en zooals het daar ligt, kan het ons ook niet geheel bevredigen.

Gaan wij thans na welke bepalingen dat Ontwerp geeft. De tweede afdeeling van titel 3 is geheel aan de voornamen gewijd. Vroeger reeds hadden wij gelegenheid art. 59 te bespreken, en onvoorwaardelijk goed te keuren, hetgeen met al. 1 van art. 60 niet het geval is. Oogenschijnlijk wordt groote vrijheid verleend: geen melding wordt gemaakt van kalenders, van geschiedenis wordt niet gesproken, neen, de aangever is geheel vrij in de keuze der te geven namen, maar ..... „de ambtenaar van den Burgerlijken stand kan bezwaar maken tegen de opgegeven voornamen op grond van ongepastheid of van overeenstemming met bestaande geslachtsnamen". Deze regeling kan ons minder bevallen, dewijl wij daardoor overgeleverd worden aan de willekeur van den ambtenaar van den burgerlijken stand. Mr. F. Beudeker in zijn proefschrift Het recht van den naam (Amsterdam 1890) vreest niet voor die willekeur (blz. 42); hij acht zich voldoende beveiligd door art.

67: „geen Nederlander mag zijne voornamen veranderen dan met bewilliging der rechtbank van zijn domicilie" (de overige alinea's van het artikel zien op minderjarigen, onder curateele gestelden enz.) Die beveiliging wil mij echter voorkomen min of meer problematiek te zijn. Immers, weigert een ambtenaar de opgegeven namen in zijne registers in te schrijven, dan moet de aangever besluiten andere namen te geven, of de ambtenaar doet zulks zelf ambtshalve. Waar blijft nu de beveiliging! O ja! men kan bewilliging vragen aan de rechtbank van zijn domicilie tot naams*verandering,* maar of men hiertoe spoedig zal overgaan, betwijfel ik zeer, daar zulk eene procedure toch steeds tijd- en geldroovend is. Het voorstel echter door den Advokaat-generaal bij het Hof van Zuid-Holland, JHR. MR. C. J. VAN NISPEN VAN PANNERDEN gedaan in de Bijdragen tot de kennis van het staats- provinciaal- en gemeentebestuur in Nederland 1860 (blz. 305—317) komt mij uitermate doeltreffend en practisch voor. Na op het gewicht van de geslachtsnamen te hebben gewezen, die vaak door voornamen worden gewijzigd (waarvan een merkwaardig voorbeeld op blz. 314) wenscht hij een register van de voornamen, die het geoorloofd is te geven, opdat geen schijn van vermaagschapping ontstaan moge, waar deze volstrekt niet aanwezig is. Vervolgens stelt MR. VAN NISPEN het volgende wetsontwerp voor:

Art. 1. Art. 1 der wet van 11 Germinal XI jaar (Bulletin des lois p. 207) wordt afgeschaft.

Art. 2. Bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur

wordt eene alphabetische lijst vastgesteld van voornamen, die het geoorloofd is hij de acte van geboorte aan de jonggeborenen te geven.

Art. 3. Wil de aangever der geboorte van een kind aan hetzelve een ongeoorloofden naam geven, de ambtenaar van den burgerlijken stand schrijft dien niet in de acte, maar geeft zelf aan het kind een geoorloofden voornaam. De regter handelt evenzoo bij verzoeken tot aanvulling of verbetering der registers.

Art. 4. Op de ambtenaren van den burgerlijken stand, die de bepalingen dezer wet overtreden is art. 27 B. W. van toepassing.

Art. 5. Deze wet treedt in werking den . . . .

Verder geeft de Heer VAN NISPEN eenige maatregelen ter overweging om eene spoedige en geregelde uitvoering te bevorderen, maar die wij hier als van ondergeschikt administratief belang onbesproken laten.

Het voorstel nu is vooral bestreden door MR. VAN BEMMELEN in de Nieuwe bijdragen voor Regtsgeleerdheid en Wetgeving Deel XII (1862); op blz. 104 erkent de schrijver de voordeelen van het stelsel-VAN NISPEN in deze bewoordingen: „aan de alphabetische lijst van JHR. VAN NISPEN voorgesteld moet men deze verdienste toekennen, dat zij eenmaal vastgesteld zijnde aan alle onzekerheid en practische bezwaren omtrent het geven van voornamen een einde maakt. Ook doet zij het gevaar verdwijnen, dat vreemde geslachtsnamen eerst als voornamen optreden, daarna in andere familiën als geslachtsnaam overgaan. Nog zal die

lijst kunnen te weeg brengen dat voortaan slechts geschikte, welvoegelijke en welklinkende namen als voornamen gebezigd worden." Voorwaar geen geringe voordeelen, en dan nog wel opgesomd door een tegenstander; hij moet dan wel krachtige argumenten tegen het voorstel hebben om al die lichtzijden te kunnen overschaduwen. Des schrijvers eerste bezwaar is „de benaauwende inmenging der Regeering of zoo men wil der wet in private aangelegenheden". Mij dunkt dit kan niet ernstig gemeend zijn; op iedere bladzijde toch van ons wetboek vinden wij een ingrijpen van de wet in de private aangelegenheden, en dit spreekt van zelf: immers, legi servi sumus, ut liberi esse possimus. Voorts is de Heer VAN BEMMELEN bevreesd, dat de lijst niet volledig zal zijn. Indien men bij de samenstelling verstandig en nauwkeurig te werk gaat, wordt de kans gering, hoewel zij blijft bestaan; maar men make aanvulling gemakkelijk, en geve af en toe suppletielijsten, dan zal binnen een beperkt aantal jaren de keuze zoo groot zijn, dat een ieder namen van zijn gading zal aantreffen. Ook ben ik niet overtuigd, dat de vorming van nieuwe voornamen door de alphabetische lijst wordt uitgesloten. Indien iemand toch een nieuwen naam heeft uitgedacht, wat zal hem dan beletten dien naam op de lijst te doen bijschrijven, althans een verzoek daartoe in te dienen. Het komt mij voor, dat het voorstel-VAN NISPEN onmiskenbare voordeelen aanbiedt, vooral ook als wij het vergelijken met een Plan van wetgeving door MR. VAN BEMMELEN ontvouwd in deel XIII der Nieuwe Bijdragen (blz. 5 v.) Dit ontwerp kan

ons geenszins voldoen; wij zien in de gansche regeling, die wij niet in haar geheel kunnen bespreken, eene zoo ingrijpende wijziging, dat zij den bestaanden toestand niet dan hoogst moeielijk zoude kunnen vervangen. Al dadelijk artikel 1: „Ieder wordt geacht regtens slechts éénen persoonlijken naam en éénen geslachtsnaam te dragen, in dier voege, dat de bestanddeelen zijner persoonlijke of zijner geslachtsbenaming, schoon ook als afzonderlijke namen of woorden plegende beschouwd te worden, steeds één ondeelbaar geheel vormen, hetwelk uit dien hoofde behoort geschreven te worden als één woord, zonder tusschenruimten of afscheidingsteekenen en zonder eenige andere teekenen dan letters, alsmede, volgens het gebruik ten aanzien van eigennamen, met de eerste letter als hoofdletter en al de volgende als kleine letters". Dus ieder altijd slechts één voornaam, maar deze mag dan ook nog al lang zijn, mits hij maar, volgens art. 7, niet meer dan dertig letters bedrage, dus b. v. *Alexanderwillemfrederikjohan* (28 letters) of *Origenesathanasiuschrysostomus* (30 letters). Het wil mij voorkomen, dat aan dit stelsel, veeleer dan aan dat van JHR. VAN NISPEN, benauwende inmenging in private aangelegenheden verweten kan worden; een vader toch te verbieden zijn zoon meer dan een voornaam te geven is tyranniek.

Ten slotte rest ons nog de bespreking van het voorstel van DR. VAN VLOTEN in den Nederlandschen Spectator van 1861 no. 12 blz. 95. De schrijver stelt voor die namen als geoorloofd aan te nemen, „wier geschiedbestaan men bewijzen kan." Naar mijne meening is dit eene vrij

onbestemde uitdrukking, terwijl zij terecht door MR VAN BEMMELEN als weinig minder tyranniek dan de fransche wet wordt gequalificeerd, als onpractisch wordt gebrandmerkt, want wanneer kan men zeggen, dat een naam als historisch is te beschouwen? Tot welke volken moet men zich beperken, of is het veroorloofd bij alle natiën en stammen van vroeger en later tijd een naam op te diepen. Het bewijs zal voorzeker niet gemakkelijk zijn, en wat wordt er eene studie van de ambtenaren vereischt, in een zaak, die binnen de tijdsruimte van drie dagen beslist moet zijn.

Al deze bezwaren evenwel worden, zooals ik boven heb trachten aan te toonen, vermeden door het invoeren van het inderdaad eenvoudige en practische stelsel van JHR. VAN NISPEN, dat alleen vóór de invoering eenige geringe administratieve moeielijkheden zal veroorzaken, maar dat, hoe langer het vigeeren zal, aan bruikbaarheid moet winnen. Invoering van dat stelsel komt mij derhalve hoogst gewenscht voor.

Aan de (voor)naamsverandering wijdt het B. W. de artikels 68 en 69. Het is opmerkelijk, dat terwijl art. 63 voor het veranderen van geslachtsnamen des Konings toestemming eischt, men voor wijziging van voornamen met goedkeuring der arrondissementsrechtbank kan volstaan.

Dit onderscheid vloeit voort uit het meerdere gewicht van eene geslachtsnaamsverandering dan van eene voornaamswijziging. Wij lezen dit bij MR. J. C. VOORDUIN (a. w.) II. blz. 104; de Heer NICOLAÏ zeide: „le changement de *nom* a

semblé plus important que le changement de *prénom*; et voilà le motif qui justifie la différence entre les autorités, auxquelles il faut en adresser la demande. L'autorité du Roi sera invoquée, lorsqu'il s'agira de changer de *nom*; celle du tribunal d'arrondissement suffira pour autoriser le changement de *prénom*." Het komt mij eenigszins vreemd voor, dat de wet (het Ontwerp doet zulks trouwens ook niet) geenerlei publiceering van verzoek of toestemming verlangt; voor derden toch kan het van het grootste gewicht zijn de voornamen van een persoon te kennen, en hem daardoor juist te kunnen aanduiden.

Het Ontwerp wijkt wat deze materie betreft in hoofdzaak niet van de thans vigeerende wet af; enkele aanvullingen treffen wij aan: zoo, dat het verzoek voor minderjarigen gedaan wordt door hem, die het ouderlijk gezag uitoefent, of door den voogd. Volgens de memorie van toelichting op art. 67 vond de staatscommissie geen reden om voornaamsverandering ten behoeve van minderjarigen aangevraagd, te verbieden. „Integendeel: het verleenen van een bepaalden voornaam door ouders is een daad van willekeur, zoodat zij eveneens, en vooral ook in verband met de regeling van art. 60 en 61, in staat moeten zijn in de voornamen van het kind verandering te doen brengen". Gewichtig is ook nog al. 6 van art. 67 Ontwerp: „de belanghebbende kan in hooger beroep komen binnen eene maand na de dagteekening der beschikking".

Heeft de rechtbank, na het openbaar ministerie te hebben gehoord, het verzoek eenmaal toegestaan, dan zal de uit-

spraak moeten worden ter hand gesteld aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats des verzoekers, ten einde door dien ambtenaar in de loopende registers te worden ingeschreven, en zal daarvan melding worden gemaakt op den kant der geboorteakte. Het Ontwerp heeft er nog bijgevoegd, dat de beschikking vervalt, indien niet binnen zes maanden na de dagteekening van het besluit, inschrijving aan den ambtenaar van den burgerlijken stand is verzocht, onder overlegging van het afschrift.

Wij komen op de verandering in het algemeen nog terug bij de behandeling van de wijziging van geslachtsnamen.

HOOFDSTUK II.

Les surnoms, devenus héréditaires, forment le patrimoine le plus précieux de chaque famille.
MERLIN, Répertoire.

Het is opmerkelijk, dat het woord geslachtsnaam slechts eenmaal in ons wetboek voorkomt, n.l. in art. 63; wel wordt op meerdere plaatsen de geslachtsnaam bedoeld, maar daar wordt toch alleen van naam (namen) gesproken; zie bijv. de artt. 31 3° en 4°, 45 1° en 8°, 48 1°, 51 1° enz. Uit deze artikelen blijkt tevens, dat de wet veronderstelt, dat ieder individu een geslachtsnaam draagt, hoewel zij zulks nergens voorschrijft, terwijl zij er evenmin van gewaagt hoe men aan zijn naam komt.

Dat ieder wettig kind den geslachtsnaam zijns vaders voert, wordt door velen, en m. i. terecht in art. 317 B. W. gelezen, een artikel handelende over den staat van wettig kind, en waarvan al. 3 het dragen van den vaderlijken naam door het kind onder meer als bewijs voor het bezit van dien staat bijbrengt. Wij zien hieruit de beteekenis van een geslachtsnaam, n.l. een naam, die van vader op zoon overgaat, in tegenstelling met den voornaam, die dient om ieder lid van een geslacht persoonlijk aan te duiden.

Over den oorsprong der namen lezen wij bij MERLIN, Répertoire universel et raisonné de Jurisprudence, dat zij omstreeks het jaar 987 zouden ontstaan zijn, en wel tengevolge van het zich noemen der grondbezitters naar hunne goederen, en van de „gens de lettres" naar hunne geboorteplaats. Dan vervolgt hij: „Quant à ce qui a donné (selon cet auteur — de geschiedschrijver Mézerai n.l. —) les surnoms aux roturiers, c'a été aux uns la couleur des cheveux, l'habitude ou les défauts du corps, la façon des habits, ou l'âge; aux autres, la profession, l'office, le métier; à quelques uns leurs bonnes ou mauvaises qualités; à plusieurs, la province ou le lieu de leur naissance. Néanmoins, pour la plus grande partie, c'a été quelque Nom propre qui était ordinaire dans leur famille, ou même quelque sobriquet qui a passé à leurs descendans." Wanneer de geslachtsnamen hier te lande ontstaan zijn, is niet voor alle met zekerheid te bepalen, al meenen wij voor de meeste den tijd wat later dan Mézerai te moeten stellen. In de twaalfde eeuw treffen wij er reeds erfelijke aan, maar dat men er zelfs in veel later tijd volstrekt geen bezwaar in zag zijn naam te wijzigen, of een of meer andere er bij aan te nemen, is overbekend, en zou door verscheidene voorbeelden te staven zijn. Zoo kon dan ook de Notaris J. W. A. IMMINK schrijven in het Regtsgeleerd Bijblad Deel XII blz. 207: „Voor de invoering der acten van den burgerlijken stand, kwam de toevoeging van eenen geslachtsnaam vaak op eene zeer eenvoudige en onkostbare wijze tot stand. De een of meer eigenlijke voornamen, werden bij den doop vermeerderd met eenen ge-

slachtsnaam, die dan ook door den daarmede verrijkten en zijne afstammelingen niet werd veronachtzaamd."

Daar er in het begin dezer eeuw nog vele personen waren, die geen geslachtsnaam hadden, of slechts naar het door hen tijdelijk bewoonde erf genoemd werden, heeft Keizer Napoleon getracht aan de hierdoor ontstaande verwarringen voorgoed een einde te maken door het uitvaardigen van de decreten van 18 Augustus 1811 en 17 Mei 1813. Het eerste, Décret impérial relatif à ceux des habitants des départements de la Hollande qui jusqu' à présent n'ont pas eu de noms de famille et de prénoms fixes (Bulletin des lois, Tome XV p. 168) luidt in art. 1: „Ceux de nos sujets des départements de la ci-devant Hollande, des Bouches du Rhin, des Bouches de l'Escaut, et de l'arrondissement de Bréda, qui jusqu' à présent n'ont pas eu de noms de famille et de prénoms fixes, seront tenus d'en adopter dans l'année de la publication de notre présent décret, et d'en faire la déclaration par devant l'officier de l'état civil de la commune où ils seront domiciliés." Art. 2 verbiedt het voeren van namen van steden, maar art. 4 maakt hierop eene uitzondering voor hen, die die namen voortdurend hebben gedragen. Art. 6 waakt tegen willekeurige naamsverandering: „le nom de famille que le père ou l'aïeul paternel à défaut du père, aura déclaré vouloir prendre ou qui lui sera conservé, sera donné à tous les enfans, qui seront tenus de le porter et de le prendre dans les actes ....", terwijl eindelijk art 7 straf bedreigt tegen de overtreders „conformément aux lois" (welke?). Een uitdrukkelijk bevel,

gelijk men ziet, bestemd om na een jaar, als wanneer een ieder er aan zou hebben moeten voldoen, zijn kracht te verliezen. Aan dien termijn van een jaar schijnen de ingezetenen zich echter niet nauwkeurig te hebben gehouden, ten minste een Keizerlijk decreet van 17 Mei 1813 (Mr. C. J. Fortuijn, Verzameling van Wetten, Besluiten en andere regtsbronnen van Franschen oorsprong, Deel III blz. 557 en 327) verlengt hem tot 1 Januari 1814, terwijl de Nederlandsche regeering het in 1825 noodig oordeelde, blijkens het besluit van den 5 November (Stbl. no. 74) opnieuw een termijn van zes maanden open te stellen voor het aannemen van geslachtsnamen: „in aanmerking nemende, dat het in sommige gedeelten des Rijks nog steeds plaats vindt om geene eigenlijke geslachtsnamen te voeren, maar integendeel veranderlijke bijnamen te dragen, en deze telkens, bij verandering van woonplaats met andere namen, die ontleend worden aan de plaatsen of erven welke op nieuw met der woon betrokken zijn te verwisselen . . . . ." enz., terwijl den overtreders straf werd bedreigd krachtens de wet van 6 Maart 1818 (Stbl. no. 12.) Hoewel men zich dus niet aan de termijnen gehouden heeft, is het doel toch in zooverre wel bereikt, dat thans bijna iedereen, zonder uitzondering, een geslachtsnaam voert, en heeft de gewoonte teweeggebracht, hetgeen de wet had moeten voorschrijven, dat de geslachtsnamen erfelijk zijn. Het Ontwerp heeft dit gewoonterecht tot wet verheven door in art. 55 te bepalen: „wettige en door den vader erkende onwettige kinderen dragen den geslachtsnaam van den vader". De staatscom-

missie is blijkens de memorie van toelichting tot het opnemen van dit artikel gemoveerd door de wenschelijkheid „dat duidelijke en afdoende bepalingen vaststellen, welke iemands wettige geslachtsnaam is," daar ook uit de overwegingen van het arrest van den Hoogen Raad van 25 October 1878 blijkt, dat in onze wet nergens uitdrukkelijk wordt bepaald, dat wettige kinderen den naam huns vaders dragen.

Wat de namen van natuurlijke kinderen [1]) betreft ook hierover neemt onze wet de grootste stilzwijgendheid in acht. MR. DIEPHUIS (a. w. blz. 254) is op het voetspoor van LAURENT en van LALLIER van meening, dat een onwettig niet erkend kind, als tot geen geslacht behoorende, geen geslachtsnaam mede ter wereld brengt. Dit moge theoretisch juist zijn, de practijk stoort zich hieraan niet, daar natuurlijke kinderen altijd den naam hunner moeder dragen, hetgeen m. i. wel goed te keuren is, daar anders menig kind zonder geslachtsnaam zou zijn. Het Ontwerp, art. 57, wil in

---

1) Aan de hand van MR. BEMMELEN verklaren wij ons voor de uitdrukking *onwettige* kinderen. De schrijver zegt op blz. 31 van zijn meermalen aangehaalde verhandeling (Deel XIII) „deze uitdrukking (nl. onwettige kinderen) is verre te verkiezen boven de ook in onze wetten, in navolging van het Romeinsche en Fransche regt, opgenomen term van *natuurlijke* kinderen. Men zou dan minstens moeten zeggen *enkel natuurlijke* kinderen. Het woord *natuurlijk* moge men bijv. voor het aanduiden van onklaagbare verbintenissen geschikt achten, maar voor het woord kinderen, maakt het een dwaas effekt. De *natuur* is in dezen geheel onzijdig. De onderscheiding van wettige en onwettige kinderen gaat uit van het zedelijk levensgebruik, tot *regt* geworden, door de *wet* geconsacreerd. *Regtmatig* of *wettig* (legitiem) zijn daarvoor de juiste uitdrukkingen".

Het Ontwerp spreekt dan ook alleen van wettige of onwettige kinderen.

dit geval voorzien door dergelijke kinderen een naam te doen geven door den ambtenaar van den burgerlijken stand, zooveel mogelijk met vermijding van bestaande geslachtsnamen. MR. BEUDEKER acht het op blz. 58 van zijne reeds genoemde dissertatie voldoende zoo de namen van hier te lande voorkomende geslachten worden vermeden, doch dit komt mij voor buitenlanders niet wenschelijk voor; het kan voor dezen toch hoogst onaangenaam worden, indien een ambtenaar hier hunne namen aan natuurlijke kinderen schenkt. Vooral in grensgemeenten zouden minder verkieselijke verhoudingen kunnen geboren worden, terwijl in kleinere gemeenten de ambtenaren er licht toe zouden kunnen komen de meest bekende namen te gebruiken, en zoo konden er wellicht thans vele CARNOT's of FAURE's ontstaan, die in vervolg van tijd hunne naamsovereenstemming als bewijs voor vermaagschapping zouden willen aanvoeren. Neen, de thans vigeerende gewoonte worde recht! Er kan geen groot bezwaar tegen bestaan, daar er tusschen moeder en natuurlijk kind toch altijd een feitelijke band bestaat, die bijna steeds voor bewijs vatbaar zal zijn. Het Ontwerp heeft dan ook in art. 56 bepaald: „Onwettige door den vader niet erkende kinderen dragen den geslachtsnaam van de moeder''. De memorie van toelichting erkent, dat het „in het algemeen voor de familieleden hetzij der onwettige moeder, hetzij van den onwettigen vader uiterst onaangenaam is, dat hun wellicht met eere bekende naam ter aanwijzing van een persoon gebezigd wordt, tot wien zij in geene burgerlijke betrekking staan." MR. N. K. F. LAND

merkt op blz. 268 van zijn opstel Het ontwerp tot herziening van het burgerlijk wetboek (Themis 1887) op: „ik erken weinig gewicht te hechten aan die gevoeligheid van de familieleden; hun naam wordt misschien ook gedragen door wettige familieleden, die nog minder achting waard zijn". De memorie van toelichting vervolgt: „vandaar dat men soms vindt, dat de naam niet dan met eenige wijziging door het onwettige kind wordt gedragen" (m. i. zeer af te keuren, daar het door die geringe wijziging, die altijd min of meer doorschijnend zal zijn, juist zal blijken, dat er een niet gewenschte betrekking bestaat). „Maar dit bezwaar schijnt moeilijk weg te nemen. Het niet door den vader erkende kind zal den geslachtsnaam der moeder moeten dragen, hetzij deze het heeft erkend, hetzij niet." Mr. Land is op blz. 266 van zijn bovengenoemd opstel met de regeling der namen van onwettige kinderen niet ingenomen, en oordeelt het beter aan een natuurlijk kind, hetzij erkend of niet erkend, een nieuwen naam toe te kennen. Dan vervolgt de schrijver: „den naam van de moeder te geven zoodra deze bekend is, zou in de uitvoering bezwaar kunnen geven; men meent misschien zekerheid te hebben omtrent die afstamming, en brengt dan het kind op naam eener volkomen valsche moeder; belanghebbenden kunnen den ambtenaar verschalken, ook door in eene zoo kiesche zaak misbruik te maken van zijne bescheidenheid." Het wil mij voorkomen, dat hier wat te sterke kleuren zijn gebruikt; immers zekerheid omtrent de afstamming is, wat de moeder betreft, nagenoeg altijd te verkrijgen,

zoodat de „volkomen valsche moeder" wel tot de groote uitzonderingen zal mogen gerekend worden; wat de bescheidenheid van den ambtenaar aangaat, dunkt het mij, dat als men hem poogt te verschalken, hij dan volkomen gerechtigd is zijne bescheidenheid zelfs in eene zoo kiesche zaak geheel ter zijde te zetten, om zich door alle geoorloofde middelen op de hoogte der zaak te stellen.

Met betrekking tot onwettige door den vader erkende kinderen is ons wetboek niet zeer volledig. Wel zegt art. 335, dat door het erkennen van een natuurlijk kind burgerlijke betrekkingen tusschen dat kind en zijnen vader worden geboren, maar of het kind door die daad gerechtigd wordt zijns vaders naam te voeren, vermeldt de wet niet. Mr. J. van Hall noemt in zijn Handleiding tot de beoefening van het Burgerlijk Regt (blz. 315) het voeren van den geslachtsnaam des vaders door een, door beide zijne ouders erkend onwettig kind, een gevolg der erkenning zoo natuurlijk, dat de wetgever het niet noodig geacht heeft eenig voorschrift daaromtrent in de wet op te nemen. Mr. Diephuis neemt het ook aan (a w. I blz. 254) maar Mr. van Bemmelen (Nieuwe Bijdragen XII, blz. 254) deelt hun gevoelen niet; deze zegt: „wat de onwettige kinderen betreft, kan er dunkt mij geene sprake van zijn, dat zij de namen van hunne onwettige ouders en evenmin die van hunne onwettige moeders (in geval van vrijwillige erkenning of regterlijke verklaring) zouden beërven, gelijk vroeger wel gebruikelijk was, en nog zoo ik meen veelzins pleegt te geschieden. De wet moet hier van het levensgebruik (het-

welk in ieder geval weifelend is) afwijken". Deze opvatting van MR. VAN BEMMELEN komt mij voor niet geheel juist te zijn; in de eerste plaats schijnt het mij wenschelijk het eenmaal aangenomen gebruik (dat ook MR. v. B. erkent) te blijven handhaven; zoo oordeelde ook de H. R. in zijn arrest van 25 October 1878: „dat nu wel nergens in onze wet uitdrukkelijk wordt bepaald, dat een natuurlijk door den vader erkend kind diens geslachtsnaam voert, evenmin als dit omtrent wettige kinderen is bepaald, maar dat dit volgt uit den aard van den geslachtsnaam zelven, welke als de naam van een geslacht van vader op kind moet overgaan en uit art. 6 van het decreet van 18 Augustus 1811, waarbij aan de kinderen verboden wordt, om andere geslachtsnamen aan te nemen, dan die van hunnen vader of grootvader;

dat een natuurlijk kind even goed als een wettig kind ook vóór de erkenning feitelijk tot het geslacht zijns vaders behoort, hoezeer die omstandigheid vóór de erkenning geene wettelijke uitwerking kan hebben, maar dat door de erkenning volgens art. 335 B. W. burgerlijke betrekkingen tusschen het kind en zijnen vader geboren worden, en dus de feitelijke betrekking, die reeds vroeger bestond, in eene burgerlijke of rechtsbetrekking overgaat, zoodat een natuurlijk erkend kind na de erkenning wettiglijk behoort tot zijns vaders geslacht, en dus den naam van diens geslacht draagt." Deze naar mijne meening zeer juiste argumentatie heeft er de Staatscommissie dan ook toe geleid als art. 55 in het Ontwerp op te nemen: „..... door den vader erkende onwettige kinderen dragen den geslachtsnaam van den vader",

eene bepaling, die aan alle rechtsonzekerheid op dit punt een einde maakt. Slechts zouden wij als aanvulling in het Ontwerp nog gaarne zien opgenomen, dat de vaderlijke naam ook gevoerd wordt door hen, wier afstamming door een vonnis krachtens art. 306 Ontwerp is bewezen.

Thans willen wij nagaan hoe het met de namen van vondelingen gesteld is. Art. 33 B. W. legt aan hem, die een kind gevonden heeft, de verplichting op daarvan aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, en dezen alle mogelijke inlichtingen te verstrekken, die voor nasporing van verwantschap dienstig zouden kunnen zijn; de ambtenaar schrijft zijn procesverbaal in de geboorteregisters in, en de namen, welke *men* aan het kind zal geven. Wie is die *men?* De Code geeft geen opheldering, daar de uitdrukking „qui lui (scil. à l'enfant) seront données" onmiddellijk de vraag op de lippen brengt *par qui?* Ook bij de behandeling van dit artikel in de Tweede Kamer heeft men blijkens Mr. Voorduin (a. w.) hier geen verklaring van gegeven. De door Mr. P. H. Smits op blz 20 van zijn proefschrift Personennamen volgens de Nederlandsche wetgeving (Leiden 1883) bedoelde vroegere redactie, te vinden bij Mr. Voorduin II blz. 79, laat ons naar mijne meening evenzeer in het duister; het daar bedoelde artikel is art. 21 der wet van 28 Maart 1823 (Stbl. no. 7) in alinea 2, luidende: „deze verklaring (aangaande het vinden van een jong geboren kind n l.) welke daarenboven zal moeten vermelden, zoowel den vermoedelijken ouderdom des kinds, als zijne kunne en de namen,

welke men aan hetzelve zal geven, zal op de registers van geboorte worden ingeschreven." Ik zie niet in, dat hier met het woordje *men* de aangever duidelijker zou zijn aangewezen, dan in ons tegenwoordig art. 33. Wel ben ik van meening, dat de wetgever het in het artikel heeft willen uitdrukken, en komt zulks mij ook het meest rationeel vóor, maar op grond van de bedoeling des wetgevers, die de ambtenaren van den burgerlijken stand steeds alleen lijdelijk laat optreden en de aangevers handelend. Van dit principe wijkt ten opzichte van vondelingen het Ontwerp af; het draagt het geven van namen juist aan den ambtenaar van den burgerlijken stand op. Het motief, dat de Staatscommissie tot deze wijziging gebracht heeft, vinden wij in de memorie van toelichting op art. 36, n.l. dat men heeft „*eenigen* [1]) meerderen waarborg tot het geven van ongepaste namen". Is dit een voldoende grond?

Vindt een vondeling later gelegenheid zijne afstamming te bewijzen, dan volgt hieruit m. i. het recht zijns vaders naam te voeren; hij bewijst dan zijn staat, en uit dien staat volgt het recht van den naam (c. f. art. 317 B. W.) De vondeling heeft een vonnis uit te lokken, en zal dan krachtens dat vonnis verbetering van de akten van den burgerlijken stand kunnen vragen. Van eene andere meening is MR. BEUDEKER in zijn reeds aangehaald proefschrift; hij acht alleen art. 63 B. W. van toepassing in het geval, dat een vondeling zijne afstamming kan bewijzen, en wel op grond, dat het geboorteregister juist hier den naam recht-

1) Ik cursiveer.

streeks staaft; „alleen de vondeling draagt wettelijk een bepaalden naam, voor geen ander is er bepaald, welke zijn naam zal zijn" (blz. 62). Deze opvatting komt mij voor in strijd te zijn met den geest der wet. Een kind draagt zijns vaders naam; is de vader onbekend, dan kan het niet onder diens naam worden ingeschreven, maar verkrijgt het er een uit de fantasie van den aangever; dit is echter slechts faute de mieux, een noodhulp. Kan nu later een vondeling zijne afstamming bewijzen, dan moet zoo spoedig mogelijk ontstaan de toestand, die er ab initio inde had behooren te zijn, n.l. het voeren door den vondeling van zijns vaders naam. Dit nu is niet zoozeer eene naamsverandering als eene naamsverbetering, en valt dus als zoodanig volkomen onder de artt. 70 vlg. B. W.

Hoe is de naam eener getrouwde vrouw? Geenerlei bijzonder voorschrift geeft de wet, maar art. 63 B. W. verbiedt een ieder zijn geslachtsnaam te veranderen zonder toestemming des Konings. Oppervlakkig is dus de zaak zeer eenvoudig: eene vrouw trouwt, en behoudt haar eigen naam. Dit is de theorie. De practijk is gansch anders. In het dagelijksch leven wordt eene gehuwde vrouw nooit dan met den naam van haar man aangeduid, en zou iemand, die haar haren meisjesnaam gaf, veel kans loopen niet begrepen te worden. De gewoonte is in dezen zeer diep ingeworteld; en geen wonder: „l'usage ou sont les femmes", zegt MERLIN in zijn Répertoire, „de porter et de conserver le Nom de leurs maris, remonte au treizième siècle". Zelfs ziet men vaak, dat vrouwen den geheelen naam, zoowel voor-

naam als geslachtsnaam van hun echtgenoot aannemen, en dit is nagenoeg regel als zij weduwen geworden zijn. Te verwonderen is deze diep ingewortelde gewoonte niet; man en vrouw toch worden door hun huwelijk één, dragen dus éénen naam. Ook de nu door de wet van 12 December 1892 (Stbld. no. 268) afgeschafte artikelen 6 en 11 B. W. konden deze opvatting staven: eene vrouw in het huwelijk tredende volgt den staat van haren man; welnu, in *staat* ligt naam inbegrepen. Ook de woorden van den heer NICOLAÏ strekken tot versterking der gewoonte; „la femme", sprak hij, „dès le moment de son marriage n'a plus été considérée généralement comme une personne séparée et distincte, mais comme un être identifié avec son mari". (Zie MR. J. C. VOORDUIN a. w. II blz. 32). Uit dit een en ander zou men dus de conclusie kunnen trekken, dat eene vrouw door haar huwelijk den geslachtsnaam van haren man verkrijgt. Toch is dit iure constituto niet juist. Hoe diep de gewoonte moge zijn ingeworteld, zij geeft geen recht, dan alleen wanneer de wet er naar verwijst, zegt art. 3 der wet houdende Algemeene Bepalingen. En dit is hier niet het geval; geen enkele wetsbepaling doelt, zelfs uit de verte, op deze gewoonte. Integendeel, er is een artikel dat aanduidt, dat de getrouwde vrouw haar eigen naam behoudt; wij bedoelen art. 31 al. 3 B. W., waar gezegd wordt, dat de geboorteakte zal vermelden de (voornamen) namen der ouders. Welnu, verloor eene vrouw door haar huwelijk haren naam, dan was het ten eenenmale onmogelijk dien bij de geboorteakte op te geven.

Het dagelijksch leven stoort zich aan al deze beschouwin-

gen niet, en duidt eene gehuwde vrouw steeds met den naam van haren man aan, al dan niet gevolgd door haar eigen naam. Men lette er op, dat ik spreek van het dagelijksch leven, want in officieele stukken wordt de vrouw altijd door haar eigen naam aangeduid, gevolgd door de woorden *in huwelijk hebbende* of *echtgenoot van.*

Daar de gewoonte zoo voortdurend en zoo onafgebroken gehandhaafd wordt, en zoo talloos vele malen in toepassing wordt gebracht, terwijl de wettelijke naamgeving zoo uiterst zelden in praktijk wordt gebracht, had het Ontwerp deze kwestie wel behooren te regelen. Dit geschiedt evenwel niet, „daar de bestaande toestand tot geene ernstige bezwaren aanleiding geeft", zegt de memorie van toelichting op art. 57. Eenigszins vreemd lijkt mij deze argumentatie: tot bezwaren geeft de bestaande toestand dus wel aanleiding, maar zij zijn niet ernstig genoeg om „door eene nieuwe regeling inbreuk te maken op datgene, wat de gewoonte ten onzent heeft bestendigd". Maar waarom dan niet die gewoonte tot wet verheven? waarom eene onzekerheid bestendigd, die door eene enkele bepaling kon worden opgeheven?

Is dan, vragen wij, in iure constituendo verheffing van de gewoonte tot wet wenschelijk? Dit kunnen wij niet volmondig toestemmen, daarvoor zijn er te vele en te groote bezwaren aan verbonden. Stellen wij, dat eene vrouw door haar huwelijk den naam van haren echtgenoot erlangt; het huwelijk wordt door den dood b.v. ontbonden; haar wordt een onwettig kind geboren; dit verkrijgt den naam der moeder, dat is eigenlijk dien des vaders, van een man dus,

met wien het niets uitstaande heeft, wiens nagedachtenis door dien naam onteerd wordt, en wiens familie het waarschijnlijk hoogst onaangenaam vindt, dat er op hun naam een smet geworpen wordt.

Een ander niet minder ernstig bezwaar is, dat na echtscheiding, de vrouw, zelfs al is zij degene, die de scheiding veroorzaakt heeft, den naam des mans moet blijven dragen. Men heeft wel voorgesteld, dat zij dan haar vorigen naam weder zou aannemen, maar dit voortdurend veranderen is niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid, en verdient derhalve afkeuring.

Aan den anderen kant echter is het onmogelijk die gewoonte af te schaffen, en te vervangen door wettelijke voorschriften, die slechts door redeneering te vinden zijn.

Wat wij dan een ontwerpwet in deze materie zouden willen zien bepalen? Onzes inziens is, waar gewoonte en wet niet in overeenstemming zijn, eene combinatie het best, in dien zin, dat de getrouwde vrouw beide namen wettig dragen kan. Dan ook zullen vonnissen voorkomen worden als dat van de arrondissements-rechtbank te Tiel (zonder datum, te vinden in het Weekblad van het Regt van 2 Sept. 1878 no. 4274) waarbij de bewijskracht ontzegd werd aan eene onderhandsche acte, door eene weduwe met den naam van haren echtgenoot voorafgegaan door het woord weduwe, onderteekend. De rechtbank overwoog:

„dat naar het gewone spraakgebruik, waarvan de wetgever niet blijkt te zijn afgeweken, het onderteekenen van een geschrift beteekent het bekrachtigen daarvan door onder-

schrijving van zijn naam, dat de naam ingevolge de bepalingen, rakende het register van geboorten, bestaat uit voor- en geslachtsnaam; dat dit ook voortvloeit uit de omstandigheid, dat hij, aan wien een onderhandsch geschrift wordt tegengeworpen, in staat moet zijn zich te vergewissen of de daaronder staande handteekening echt is, en daartoe buiten magte is, zoo de naam ontbreekt, die met andere handteekeningen behoort te worden vergeleken;

dat het geschrift, zal daaraan regtsgeldig bewijs kunnen worden toegekend, door M. RISWICK alzoo behoorde te zijn onderteekend met haar voor- en geslachtsnaam en het, nu dit niet geschied is, de vordering des eischers in reconventie niet kan rechtvaardigen;

dat voor den naam niet in de plaats kunnen treden de onder het geschrift gevonden wordende woorden, „weduwe Güppertz" daar zij alleen eene bestaan hebbende huwelijksbetrekking aanduiden en op zich zelven geen waarborg opleveren, dat zij door M. RISWICK zijn geschreven".

Het komt mij voor, dat het niet wenschelijk is in het vervolg dergelijke vonnissen te wijzen, daar in het onderhavige geval toch niet op deugdelijke gronden kan worden volgehouden, dat de naam ontbreekt; de weduwe zal waarschijnlijk wel meerdere geschriften met die aanduiding hebben onderteekend, waardoor dan toch wel de mogelijkheid bestond die naamteekening met andere handteekeningen te vergelijken. Ook kan ik niet geheel de meening der rechtbank deelen, waar zij oordeelt, dat de woorden „weduwe G" „alleen een bestaan hebbende huwelijksbetrekking aanduiden,

en op zichzelven geen waarborg opleveren, dat zij door M. R. zijn geschreven." De weduwe G. zal in het dagelijksch leven altijd zoo genoemd zijn, en zichzelven steeds zoo hebben aangeduid, en bijgevolg ook tot volkomen zekerheid dat geschrift als weduwe G. hebben onderteekend. Het valt echter niet te ontkennen, dat naar de letter van de wet het vonnis volkomen juist is, maar waar eene gewoonte zoo ingeroest is, had de rechtbank m. i. wel eene concessie aan dat constante gebruik mogen doen. Om deze reden nu is het, dat ik boven voorstelde in een eventueel in te dienen ontwerp de bepaling op te nemen, dat eene vrouw na haar huwelijk den naam van haren man voeren mag. Dit heeft in rechte dan ook nog dit groote voordeel, dat ieder weet, dat zij niet volkomen rechtsbevoegd is; „haar persoon" zegt Mr. C. W. Opzoomer in zijn werk het Burgerlijk Wetboek, aanteekeningen op artikelen, die nog verklaring behoeven Deel I blz. 16 „wordt in regten van de zijne onafscheidelijk", en dit derden dadelijk kenbaar te maken, is eene zaak van het uiterst gewicht, die door het voeren van den naam des mans geheel bereikt wordt.

Wij wenschen te dezer plaatse met een enkel woord te gewagen van de adellijke titels en praedicaten. De adel moge door onze democratische eeuw slechts als een nutteloos ornament ter voldoening aan misplaatste ijdelheid beschouwd worden, daar immers art. 5 der Grondwet ieder Nederlander tot elke landsbediening benoembaar verklaart, wij deelen die meening niet, en zien er een historisch monument in, dat ook thans nog geenszins alle beteekenis heeft verloren, en

door velen op hoogen prijs wordt geschat. Het is hier de plaats niet dit te ontvouwen, maar wij willen naar aanleiding van den naam eener getrouwde vrouw nagaan of, en zoo ja hoe, hare titels en praedicaten door een huwelijk worden gewijzigd. Voor eenigen tijd werd deze kwestie ter sprake gebracht in het tijdschrift de Nederlandsche Heraut VII Jg. blz. 95, in antwoord op de vraag: „eene Prinses van koninklijken bloede een Prins van minderen rang huwende, behoudt den titel van Koninklijke Hoogheid. Moet men aannemen, dat eene dame van niet vorstelijken adel, wier man niet adellijk is, ook de titulatuur van Hooggeboren of Hoogwelgeboren kan doen gelden? Immers ja?" De Redactie van genoemd tijdschrift oordeelde m. i. terecht, dat de beantwoording dezer vraag afhing van die of de vrouw door haar huwelijk van naam verandert, en zij wilde daarbij letten 1° op het recht, 2° op de gewoonte, 3° op de analogie.

Ad 1um merkt zij op, dat art. 63 B. W. naamsverandering verbiedt, en dat, indien men van tegengestelde meening ware, men tot de gevolgtrekking zou moeten komen „dat eene niet adellijke vrouw huwende met iemand, die tot den adelstand behoort, door het huwelijk wordt geadeld, hetgeen in strijd zou zijn met art. 65 1e lid der Grondwet: de Koning verleent adeldom. Naar recht, is dus de conclusie, verandert eene vrouw door haar huwelijk niet van naam, dus niet van adellijke titels.

Ad 2um. Wat de gewoonte betreft, wijst de Redactie op het overnemen door de vrouw van den naam des mans, waarmede het aannemen van zijne titels gepaard gaat.

Ad 3um. Bij vorstinnen is het gebruikelijk dat zij behouden het praedicaat van haar geslachtsnaam, wanneer dit hooger is dan het praedicaat van haren echtgenoot; is echter het praedicaat van haren echtgenoot hooger dan het hare, dan nemen zij dat aan, b. v. de Prinses von Wied wordt altijd Koninklijke Hoogheid genoemd, ofschoon H. D. echtgenoot een minder praedicaat toekomt; de echtgenoot van Koning Willem II (Anna Paulowna) voerde zoolang zij Prinses van Oranje was, als geboren Russische Prinses het praedicaat van Hare Keizerlijke en Koninklijke Hoogheid (toen Willem II den troon besteeg verkregen beiden het praedicaat Majesteit.) De Redactie van het genoemde tijdschrijft komt het aanbevelingswaardig voor in het particuliere leven dit systeem analogisch toe te passen, maar mij schijnt het met het oog op het imperatieve voorschrift van art. 63 B. W. nog al aan bedenkingen onderhevig. Wordt evenwel het boven door mij ontwikkelde stelsel in toepassing gebracht, dat eene getrouwde vrouw den naam van haren echtgenoot voeren m a g, dan volgt hieruit tevens, dat het haar vergund is ook zijne titels aan te nemen, en dan wordt op deze wijze de gewoonte met de wet in overeenstemming gebracht.

Vele families hebben nog een toevoegsel bij hunnen geslachtsnaam; wij bedoelen den naam eener heerlijkheid. [1])

---

1) Zie over de door MR. DIEPHUIS op blz. 256 van zijn meermalen aangehaald werk gebruikte uitdrukking: „namen, ontleend aan een vroegere heerlijkheid of aan eenig landgoed" J. HANEGRAAFF, O p m e r k i n g e n n a a r a a n l e i d i n g v a n a r t i k e l 435 v a n h e t W e t b o e k v a n S t r a f r e c h t (Dissertatie, Leiden 1891) blz. 73.

Het is hier de plaats niet het ontstaan dier heerlijkheden, hun wezen en hunne onderscheidingen te bespreken, voor het oogenblik zij het genoeg, dat de Staatsregeling van 1798 een grooten inbreuk maakte op den eigendom van velen door in art. 24 te bepalen: „alle eigenlijk gezegde Heerlijke Regten en Tituls, waardoor aan een bijzonder Persoon of Lichaam zou worden toegekend eenig gezag omtrend het Bestuur van zaken in eenige Stad, Dorp, of Plaats, of de aanstelling van deze of gene Ambtenaaren binnen dezelve, worden, voor zooverr' die niet reeds met de daad zijn afgeschaft, bij de aanneming der Staatsregeling, zonder eenige schaêvergoeding, voor altijd vernietigd". Het valt buiten ons kader, en het is trouwens door meer ervarenen geschied, aan te toonen hoe groot deze inbreuk op het privaat bezit was, en dat schadevergoeding voor het ontnemen van wettig verkregen rechten een eerste eisch van rechtvaardigheid zou geweest zijn. Dit is evenwel nooit gebeurd, en den eigenaars bleef niet anders over, dan zich te vergenoegen met het voeren van den naam hunner heerlijkheid.

Nu rijst echter de vraag heeft alleen de eigenaar dat recht, of komt het toe aan alle leden van het geslacht. Wij kennen geslachten, waarvan alle leden zich naar eene heerlijkheid noemen, bij wie de naam dier heerlijkheid een deel van den geslachtsnaam schijnt uit te maken; wij kennen evenzeer geslachten, die reeds sedert langen tijd het goed waaraan de naam verbonden is hebben vervreemd, maar desniettegenstaande voortgaan zich met dien naam te schrijven. Vandaar

dat men meermalen verschillende families aantreft, wier namen hetzelfde toevoegsel vertoonen, hetgeen vroeg of laat tot verwarring aanleiding geven moet.

Het willekeurig aannemen van een plaatsnaam komt mij voor in strijd te zijn met art. 63 B. W. Ook de heer VERDUCHÈNE laat zich in gelijken zin uit in zijne Observations critiques sur le Code civil Neerlandais (blz. 75) „l'adjonction des noms seigneuriaux est une vanité, qui pourrait ne pas être tolérée. En tous cas, elle est illégale". Een ieder dus, die zonder toestemming zijn naam opsiert met een plaatsnaam is een wetsovertreder, en behoorde daarvoor te kunnen worden gestraft.

Wij kunnen alle vragen en moeielijkheden waartoe het onderwerp der heerlijkheden leidt, hier thans niet oplossen; wellicht vinden wij daartoe later gelegenheid. Hier slechts deze vraag: moest de wet er niet in voorzien?

Wij gaan over tot bespreking van de naamsverandering, een onderwerp, dat de Code niet behandelt, maar dat geregeld is door de wet van 11 Germinal an XI, titel 2, „des changements de Noms". Het is wel vreemd, dat de Code van deze materie niet gewaagt, daar reeds 26 Maart 1555 de Ordonnance d'Amboise in art. 9 bepaald had: „pour éviter la supposition du nom et des armes, défenses sont faites à toutes personnes de changer de nom, sans avoir obtenu des lettres de permission et dispense à peine de mille livres d'amende, d'être punies comme faussaires, et privées des degrés et priviléges de la noblesse" (zie RONDONNEAU a. w. blz 291, en MERLIN a. w. in voce Nom).

Het verwondert ons, dat in ons wetboek van *veranderen* gewaagd wordt, waar van het *bestaan* niet gerept wordt. Art. 63 B. W. nu verbiedt naamsverandering of naamsbijvoeging zonder toestemming des Konings; al dadelijk treft ons het gebruik van de twee woorden veranderen en bijvoegen, alsof het mogelijk ware een naam bij den zijnen te voegen zonder dien te veranderen. De wet van 11 Germinal spreekt dan ook alleen van „changer."

Het verzoek om naamsverandering moet gericht worden aan den Koning. MR. VAN BEMMELEN heeft bezwaar hier tegen. „Opmerkelijk is het", zegt hij op blz. 462, „dat men in navolging der Napoleontische bepalingen (de Germinalwet n.l. schrijft voor: „en adresser la demande motivée au Gouvernement") voor de verandering van geslachtsnaam de toestemming des Konings in plaats van die des regters vereischt heeft. Volgens NICOLAÏ (VOORDUIN II, blz. 104), is de meerdere *importance du changement de nom* oorzaak, dat deze aangelegenheid aan den Koning is opgedragen, de voornaamsveranderingen slechts aan de regtbank. Op het verlangen der afdeelingen, dat partijen zich in regten tegen het aannemen van familienamen zouden kunnen verzetten, antwoordde de Regeering, dat men van oordeel was, dat deze geheele aangelegenheid der naamsverandering op eene administrative wijze behoorde (?) behandeld en buiten alle regterlijke bemoeijing moest gehouden worden (VOORDUIN ad art. 65). — Het springt echter, geloof ik in het oog: 1° dat deze geenszins administrative maar privaatregtelijke aangelegenheid uit den aard der zaak bij de regterlijke magt

tehuis behoort; 2° dat het meerdere gewigt der aangelegenheid eer de bemoeijing des regters vordert, dan van de administrative magt, dat wil zeggen niet van den Koning, die in zaken van zoo particulier en betrekkelijk zoo gering belang niet meer dan een prête-nom kan zijn, maar van ministeriële bureau-ambtenaren, aan wier willekeur de geheele zaak wordt overgelaten." Ik kan mij met dit betoog niet geheel vereenigen; naamsverandering is van privaatrechtelijken aard, zegt MR. VAN BEMMELEN, dus behoort de rechter er kennis van te nemen. Maar het sluiten van een huwelijk is ook een zaak van privaatrechtelijken aard, en toch heeft ook hier de rechter niet mede te maken. Daarenboven is de Koning toch de hoogste rechterlijke autoriteit in den Staat, als zoodanig het hoofd der rechterlijke macht, zoodat men zonder veel moeite zou kunnen staande houden, dat de rechterlijke macht zich ook hier met deze naamsverandering inlaat. Het tweede argument van MR. v. B., dat de Koning zich met zaken van zoo particulier en betrekkelijk zoo gering belang niet kan bemoeien, is m. i. wel wat overdreven. Op die wijze voortgaande zou men den Koning nagenoeg alle inmenging in administratieve zaken moeten onthouden. Ook in de Germinalwet was het hoogste gezag in den Staat belast met het toestaan van naamsveranderingen, en dat wel gegrond op de overweging, dat dat gezag het best in staat was alles te overwegen; wij lezen dienaangaande in de „Motifs" van de wet: „qui peut mieux que le Gouvernement juger de la validité des motifs sur lesquels la demande de ce

changement est appuyée? Qui peut prononcer, si ce n'est lui, qui, placé au sommet de l'administration, est seul à portée de s'éclairer, et de décider entre une demande raisonable et un caprice?" (RONDONNEAU a. w. blz. 297).

Het Ontwerp handhaaft dan ook in art. 62 al. 1, niettegenstaande het protest van MR. VAN BEMMELEN, den bestaanden toestand, dat verandering van den geslachtsnaam aan den Koning moet worden aangevraagd.

Art. 64 B. W. bepaalt, dat het verzoek om naamsverandering niet kan worden toegestaan dan na verloop van een jaar, te rekenen van den dag, waarop het in de officieele nieuwspapieren zal zijn gepubliceerd. Het doel van dezen termijn wordt ons door art. 65 verklaard; hij dient om belanghebbenden (het art. spreekt, eigenlijk ten onrechte, van belanghebbende *partijen*) in de gelegenheid te stellen zich bij een verzoekschrift tot den Koning te wenden, ten einde zoo mogelijk die naamsverandering te voorkomen.

Met de zoo even genoemde officieele nieuwspapieren is de Staatscourant bedoeld, hetgeen blijkens het werk van MR. VOORDUIN (Deel II blz. 105) door de eerste afdeeling dan ook voorgesteld was te vermelden, maar de Regeering gaf ten antwoord: „men acht het meer doelmatig den *aard* van het blad te vermelden, dan hetzelve, bij de wet, door eene bijzondere benaming te kenschetsen, welke aan verandering is onderworpen." Voor de Staatscommissie was dit argument echter niet klemmend genoeg, daar zij in art. 63 de Staatscourant met name genoemd heeft, terwijl zij zeer terecht er de bepaling aan toegevoegd heeft, dat de aankon-

diging ook zal moeten plaats vinden in een of meer nieuwsbladen schriftelijk aan te wijzen door den officier van justitie van des verzoekers domicilie. Hieruit vloeit voort, dat de verzoeker aan dien officier kennis moet geven van zijn aan den Koning gedaan verzoek. Onder het thans vigeerend recht kan de Koning ook wel bekendmaking in andere bladen bevelen, hoewel de wet het niet uitdrukkelijk voorschrijft.

Wordt het verzoek door den Koning toegestaan, dan moet het Koninklijk besluit door hem, wien het aangaat, worden overhandigd aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van zijne geboorteplaats, die het in de loopende registers zal inschrijven, en er aanteekening van doen zal op den kant der geboorteakte. Dit bepaalt art. 66 B. W.

Het Ontwerp voorziet in het geval, dat de verzoeker in het buitenland is geboren, als wanneer de registers van het domicilie treden in de plaats van die der geboorteplaats. Voor Nederlanders, die in het buitenland zijn geboren, en er domicilie hebben, bepaalt het Ontwerp, dat de inschrijving geschiedt in de gemeente, waar zij hier te lande het laatst domicilie hebben gehad, en bij gebreke daarvan te Amsterdam.

Tot nog toe bestaat er geen sanctie op art. 66; men kan dus in geval van toestemming tot naamsverandering eerst langen tijd daarna de inschrijving verzoeken; het Ontwerp voorkomt dit, daar art. 66 inschrijving van het Koninklijk besluit binnen zes maanden na de dagteekening er van beveelt, op straffe van vervalling van het besluit.

De met toestemming des Konings veranderde naam is nu

in het vervolg de geslachtsnaam van den verzoeker, en naar het mij voorkomt, volgens het thans geldend recht van al zijne kinderen, en van hen die geboren zijn, en van hen, die nog geboren zullen worden, zoowel meerderjarigen als minderjarigen. Het Ontwerp heeft hierin verandering voorgesteld; al. 2 van art. 62 luidt: „de reeds geboren kinderen deelen niet in de naamsverandering van den vader." De memorie van toelichting motiveert deze opvatting aldus: „in overeenstemming met het begrip, dat iemand op zijnen geslachtsnaam een onvervreemdbaar recht heeft, en daarenboven in analogie met de deswege geldende beginselen omtrent naturalisatie (zie nu echter art. 6 der wet van 12 December 1892 (Stbl. no. 268) waar de individualiteit van den genaturaliseerde op den voorgrond staat, is in het Ontwerp voorgesteld de reeds geboren kinderen in de naamsverandering huns vaders niet te doen deelen; en zelfs het recht op hunnen geslachtsnaam te handhaven tegenover willekeur van den vader of voogd, zoodat voor minderjarigen geene verandering van geslachtsnaam zal kunnen worden aangevraagd." Deze wijziging door het Ontwerp komt mij minder wenschelijk voor; zooals het woord geslachtsnaam aanduidt, is het een naam, die aan alle leden van een geslacht gelijkelijk toekomt; draagt nu de vader een anderen naam dan een deel zijner kinderen, waar blijft dan het begrip geslachtsnaam? en zal ook de rechtszekerheid daardoor niet verminderen? Het ware derhalve naar mijne meening verkieselijker tot wet te verheffen de thans geldende gewoonte, dat bij naamsverandering des vaders, en de geboren kinderen, en zij, die geboren zullen worden,

zoowel de meerderjarigen als de minderjarigen denzelfden naam deelachtig worden.

Wij dienen nog op een paar verschilpunten tusschen het B. W. en het Ontwerp de aandacht te vestigen. Art. 62 Ontwerp zegt: „meerderjarige Nederlanders kunnen op hun verzoek van den Koning bewilliging verkrijgen om hun geslachtsnaam te veranderen". Dat er zooveel nadruk wordt gelegd op meerderjarigheid en Nederlanderschap komt mij wel wat vreemd voor. Dat een vreemdeling toch aan onzen Koning naamsverandering zal aanvragen, is een m. i. nagenoeg ondenkbaar geval; en wat de meerderjarigheid betreft, wij zagen in de reeds boven aangehaalde memorie van toelichting, dat de Staatscommissie het recht van minderjarigen op hun geslachtsnaam wil handhaven tegenover willekeur van vader of voogd, zoodat voor minderjarigen geen mogelijkheid op naamsverandering bestaat. Maar, zouden wij geneigd zijn te vragen, moet het altijd willekeur zijn van vader of voogd? Is het ondenkbaar, dat het wezenlijk belang van kind of pupil naamsverandering met zich brengt? Hoe dit zij, zoo het Ontwerp wet wordt, dan wordt slechts aan willekeur gedacht, terwijl belangeloosheid niet wordt vermoed.

Eene zeer toe te juichen verbetering van het Ontwerp is, dat het tot driemalen toe aankondiging in de Staatscourant en in locale nieuwsbladen eischt, van het aan den Koning gericht verzoek, terwijl telkens een maand tusschen de verschillende publicaties moet verloopen (art. 63). Volgens het tegenwoordig wetboek is het voldoende, indien slechts eenmaal van het verzoek openbare melding is gemaakt.

Ten slotte willen wij nog opmerken, dat art. 63 B. W. eigenlijk alle beteekenis mist, daar er geenerlei wettelijke sanctie aan verbonden is, zoodat, indien iemand van geslachtsnaam veranderen wil, hij daarin niet kan worden verhinderd. Hem zal voorloopig wellicht de officieele erkenning (de inschrijving in de registers) blijven ontbreken, maar de mogelijkheid is niet buitengesloten, dat hij door verloop van tijd, of door onachtzaamheid van een ambtenaar, toch met dien veranderden naam officieel zal worden aangeduid.

Wij hebben opzettelijk gezwegen over art. 67 B. W.; het spreekt zoo vanzelf, en is zoo duidelijk, dat het Ontwerp het terecht niet overgenomen heeft. Het maakt (op zijn zachtst uitgedrukt) een zonderling figuur in de wet.

Tot nu toe hebben wij naar aanleiding van art. 63 B. W. over naamsverandering gesproken, waarbij wij, getrouw aan de beteekenis van het woord, van de veronderstelling uitgingen, dat de verzoeker reeds een naam had. Over het aannemen toch van namen door personen, die er nog geen hebben zwijgt het B. W., doch in dezen wordt door art. 69 van het Ontwerp voorzien. Volgens sommigen evenwel, is de Regeering onder het thans vigeerend recht, niet bevoegd een naam te verleenen, en eene akte van naamsverandering in de registers van den burgerlijken stand te doen inschrijven. Dit is o. a. de meening van Mr. van Bemmelen, uitgesproken in zijn meermalen genoemd artikel, op blz. 450. In 1850 kwam deze kwestie vooral ter sprake. Eene vrouw, Dina genaamd, geheel onbekend met hare afkomst, door de

armbesturen met N. N. aangeduid, vroeg aan den Koning toestemming den naam NENNING te mogen aannemen. De Notaris IMMINK vroeg in Regtsgeleerd Bijblad, Deel XII blz. 208, of de Koning het verzoek zou toestaan op grond van art. 63 B. W., of ex plenitudine potestatis zou handelen. Bij Kon. besluit van 21 December 1851, no. 6 werd aan DINA N. N. vergund den naam NENNING aan te nemen, krachtens art. 64 B. W. Mij dunkt, dat men op geen redelijken grond dit besluit kan afkeuren; immers, wie het meerdere mag, mag ook het mindere: nu is het m. i. van meer gewicht, van grooter belang iemand toestemming te geven den van zijn vaderen geërfden naam, met welken men is ingeschreven, en dien men reeds jaren heeft gevoerd te laten varen, en door een anderen te vervangen, dan iemand verlof te geven een naam aan te nemen. Naar mijne opvatting alzoo bevat art. 63 die faculteit; wil men dan spreken van handelen ex plenitudine potestatis, het zij zoo: de Koning toch is de bron van alle recht.

HOOFDSTUK III.

In dit hoofdstuk willen wij nagaan, of en hoe het recht op een naam vaststaat, en zoo ja, welke middelen men heeft om zijne rechten te handhaven.

Wij dienen daartoe te weten van welken aard het recht op den naam is. Kan men spreken van eigendom? Volgens eene fransche opvatting zou de geslachtsnaam in den eigendom zijn van het geslacht, en hij, die een naam wettig draagt, eigenaar van dien naam. Wij kunnen die meening niet deelen. Eigendom toch is de meest volledige beschikkingsbevoegdheid over zaken, dat zijn, volgens de juridische opvatting, alle stoffelijke voorwerpen en rechten, welke het voorwerp van iemands vermogen kunnen zijn. Van een gewonen geslachtsnaam nu, kan men toch niet staande houden, dat het een voorwerp van iemands vermogen is. Ware dit het geval, dan moest men hem kunnen vervreemden, hetgeen de wet echter, zooals wij gezien hebben, uitdrukkelijk verbiedt. Maar men heeft wel beweerd, dat het een zaak buiten den handel zou zijn, doch ook dit kan niet juist zijn, want deze behooren den Staat of zijne onderdeelen, en zijn tot publieken dienst bestemd. Volgens onze zienswijze behoort het recht op den naam tot de absolute

rechten, die eene actie geven tegen een ieder, die ons stoort, op welke wijze ook.

Deze meening wordt echter niet door iedereen omhelsd. Merkwaardig is in dit opzicht het verhandelde op het congres voor den letterkundigen eigendom in Augustus 1894 te Antwerpen gehouden. Wij vinden het een en ander hieromtrent in eene particuliere correspondentie in het Algemeen Handelsblad van 24 Aug. 1894. Het punt in kwestie was: „over den eigendom van individueele eigennamen, en van het verbodsrecht met betrekking daarop.” Deze zaak werd ter sprake gebracht naar aanleiding van tal van klachten ingediend door personen, die hun familienaam aan een of ander tooneel- of romanheld zagen toebedeeld, en naar aanleiding van de gevoerde processen tegen EDMOND DE GONCOURT, JULES LEMAITRE en EMILE ZOLA wegens hetzelfde misbruik. [1]) Vandaar dat de Heer MAILLARD deze motie voorstelde: „geen individu heeft in uitsluitend eigendom de verzameling letters welke zijn naam uitmaken, maar wel heeft hij het recht zich te verzetten tegen elke krenking van zijn persoonlijkheid. Schrijvers mogen vrijelijk de namen kiezen van hun personages, op voorwaarde dat alle inzicht om anderen te benadeelen, uitgesloten zij”. De Heer

---

1) Zie over namen in romans het proefschrift van W. DE VEER, de firma als naam waaronder handel gedreven wordt, blz. 14 en 15, alsmede J. KOHLER, Das Individualrecht als Namenrecht, in het *Archiv für Bürgerliches Recht*, V Band blz. 83 vlg; op blz. 86 vermeldt de Schr. de procedure van DUVERDY tegen ZOLA, die in zijn werk Pot-Bouille, eischers naam had gebruikt.

MAILLARD zijne motie toelichtende, betoogde, dat er hoegenaamd geen uitsluitend recht van eigendom op den familienaam bestaat, terwijl de Heer DE MARTELAER van meening was, dat zoo een individu er in geslaagd was zijn familienaam (volgens Spr. een looden penning, welke men ons bij onze geboorte aan den hals vasthecht om ons van onze medemenschen te onderscheiden) luister bij te zetten, dat hij dan het uitsluitend recht op dien naam zou hebben. Na vele debatten en verschillende amendementen werd het voorstel aldus aangenomen: „vrij kan de schrijver voor de personen, die in zijn werk optreden, namen kiezen onder de bestaande, op voorwaarde, dat hij de personaliteit van derden in geen opzicht krenke".

Dit nu is in theorie wel zeer mooi, en dergelijke uitingen van der zake kundige mannen kunnen eventueel wel invloed uitoefenen, maar voor het oogenblik kan, althans in ons land, het recht op den burgerlijken naam niet worden gehandhaafd. Een bewijs hiervan is het, in 1841, door de JHR. DE GIJSELAAR gevoerde proces, dat in meer dan een opzicht onze aandacht waard is (te vinden in het Weekblad van het Regt no. 176). De eisch was, dat eenige personen met denzelfden of nagenoeg denzelfden naam als de eischers, zouden worden onbevoegd verklaard dien naam te dragen, met bevel om zich daarvan in het vervolg te onthouden, terwijl het vonnis op den kant der akten van den burgerlijken stand zou worden aangeteekend. De advokaat van de eischers lichtte in een breedvoerig betoog zijn standpunt toe, uitgaande van deze drie punten: „1°. een ieder mag

in regten opkomen tegen het usurperen van zijnen geslachtnaam door derden; 2°. de familie-naam der gedaagden is niet DE GIJSELAAR; 3°. de gedaagden kunnen zich niet op verjaring beroepen.

Ad 1um beroept pleiter zich er op, dat sedert onheugelijke tijden de familienamen hereditair zijn geworden, waaruit volgt, dat leden eener familie zich er tegen kunnen verzetten, dat hun naam door anderen wordt aangenomen. Verder wijst pl. er op, dat in de motieven van de wet van 11 Germinal an XI gesproken wordt van propriété exclusive de noms, waardoor usurpatie wordt tegengegaan; een weinig verder vervolgt hij: „hij, die eens anders meer materieele belangen slechts eenigzins laedeert, kan bij den regter tot schadeloosstelling of vergoeding worden aangesproken, en zou nu hier de wetgever aan iedere familie een meer belangrijk regt hebben willen geven, zonder het vermogen om, wanneer dat regt wordt aangevallen, hetzelve te handhaven? Dat ware de ongerijmdheid zelve, dat ware met de eene hand geven, wat met de andere ontnomen werd". Wat de wet van Germinal betreft, toont pl. aan, dat art. 7 overeenkomende met ons art. 65 B. W., geslachtsnamen als een soort privaateigendom beschouwt, daar in geval van aangevraagde naamsverandering ieder belanghebbende zich verzetten kan. „En wie kunnen die belanghebbenden anders zijn, dan de familien welke den naam dragen, waarvan de aanneming door derden verlangd wordt?"

Het tweede punt van het pleidooi kunnen wij hier als van geen juridisch belang met stilzwijgen voorbijgaan, maar wij

willen de aandacht vestigen op het niet verjaren kunnen; pl merkt op, dat art. 1990 B. W. (2226 C. N.) aan de verjaring obsteert, terwijl zij hier ook ondenkbaar is, omdat willekeurige naamsverandering is tegen de publieke orde (art. 63 B. W.) Daarenboven kunnen de handelingen van bijzondere personen niet derogeeren aan wettelijke bepalingen (art. 14 Alg. Bep.) en dat zou het geval zijn, als langdurig bezit van een geslachtsnaam recht zou geven dien te voeren.

De advokaat van de gedaagden begint met te ontkennen, dat der eischers naam gevoerd wordt, al moge hij gelijkluidend zijn, en vraagt, of de eischers een monopolie hebben op de samenvoeging der letters, die den naam vormen. Wat de Germinalwet betreft, wijst pl. er op, dat die wet belanghebbenden toelaat te requestreeren tegen gevraagde naamsverandering, maar dat zij geene actie geeft tegen gelijkluidende namen. Ten opzichte van de verjaring zegt pl.: „bestaat er een eigendom op letters, dan kan het ook door verjaring verkregen worden. Een van beiden: of het is geen object van eigendom, noch van een uitsluitend regt, maar dan hebt gij geene actie, zoo lang ik niet in uwe regten, en in uwe familie treed, of het is wel een object van eigendom, maar dan is het ook voor verjaring vatbaar."

Het vonnis, dat wij gaarne wat uitvoeriger hadden gezien, overwoog, dat het ongestoord bezit van een naam gedurende meer dan dertig jaar wel niet den eigendom van dien naam doet verkrijgen, als zijnde een zaak buiten den handel, maar dat het de rechtsvordering van eischers heeft doen verjaren, en ontzegt hen alzoo hunnen eisch.

Het Ontwerp heeft in deze materie voorzien, door in art. 58 eene actie te geven aan hem, wiens naam door een ander wordt gedragen of aangenomen. De memorie van toelichting op dit art. zegt: „het doel der geslachtsnamen is de geslachten van elkander te onderscheiden. De geslachtsnaam wordt dan ook geërfd." (Dit woord is hier, naar ik meen, niet geheel juist gebezigd; daar volgens art. 877 B. W. erfopvolging alleen door den dood plaats heeft, zou dus iemand, wiens ouders nog leefden geen geslachtsnaam hebben, en zou een kind, dat zijns vaders erfenis verwerpt, ook den geslachtsnaam zijns vaders niet behouden.) „Het bestaand Burgerlijk Wetboek onderstelt het, art. 55 Ontwerp zegt het. Daarvan moet het gevolg zijn, dat ieder lid van een geslacht een zeker recht op den naam heeft. Het bewustzijn van de waarde van een grooten naam is een der sterkste, om niet te zeggen een der edelste, prikkels tot het verrichten van groote daden. Algemeen wordt het dan ook als een voorrecht beschouwd te behooren tot een geslacht (en dit blijkt uit den geslachtsnaam) waarvan meerdere leden zich verdienstelijk hebben gemaakt, en dat zich in de algemeene achting verheugt. Het recht op den naam moet derhalve beschermd worden. Die bescherming kan slechts éénen vorm aannemen en wel dezen, dat aan ieder, die daartoe geen reeht heeft, verboden worde, zelfs bij wijze van pseudoniem (waarop de bijvoeging „gedragen of aangenomen" slaat) eens anders naam te voeren. Daarom kan het overbodig gerekend worden, hier verder den aard van het recht op den naam na te gaan, al kan het zeker dadelijk worden

toegegeven, dat van een eigenlijk eigendomsrecht geen sprake is.

De strekking der actie wordt omschreven in het tweede en derde lid. Wat het tweede lid betreft zij opgemerkt, dat, bij het ontbreken eener algemeene strafbedreiging op het voeren van andere namen dan de wettige, althans door het vonnis zal vaststaan, dat het voeren van den betwisten naam is eene onrechtmatige daad. Doch ook de openbaarmaking kan voor menigeen reden genoeg zijn om de actie in te stellen".

Het komt mij voor, dat het motief in deze toelichting genoemd, n.l. het voeren van een grooten naam, die omdat hij beroemd is, moet beschermd worden in rechte irrelevant is, althans behoorde te zijn. Naar mijne meening is de bescherming en handhaving van een geslachtsnaam, een zaak van openbare orde, daar de wet een ieder opdraagt een naam te voeren; hieruit volgt, dat ieder recht heeft op zijn naam, en indien er inbreuk op gemaakt wordt, dat dan in het belang der rechtszekerheid, bescherming moet worden verleend, allereerst door het strafrecht, en verder ook door het civielrecht, door de mogelijkheid eene actie in te stellen wanneer werkelijk schade geleden is; het is dan toch een onrechtmatige daad, en als zoodanig is art. 1401 B. W. van toepassing. Het strafrecht laat zich slechts in zooverre met deze zaak in, als het bevoegd gezag er bij betrokken is; art. 435 no. 3 Sr. toch, bedreigt boete tegen hem, die door het bevoegd gezag naar zijnen naam gevraagd, een valschen naam opgeeft. (Zie J. HANEGRAAFF, Opmerkingen naar

aanleiding van art. 435 van het Wetboek van Strafrecht. Dissertatie, Leiden, 1891.) Wil iemand echter zonder daardoor een ander te benadeelen zijnen geslachtsnaam veranderen, dan is er geen macht, die hem dat beletten kan; in rechte zal men den oorspronkelijken naam onveranderd behouden, maar de wet kan niet verhinderen, dat er van den anderen, willekeurig aangenomen naam, gebruik wordt gemaakt. Dit nu komt mij voor afkeurenswaardig te zijn; de wet moest verbieden, en met straf bedreigen ieder dragen van een anderen, dan den wettelijken naam. Het Ontwerp heeft dit niet gedaan; zooals wij boven reeds opmerkten, geeft art. 58 wel eene actie tot betwisting aan hem, wiens naam door een ander wordt aangenomen of gedragen, doch tegen het willekeurig aannemen van andere, zij het ook niet bestaande namen, wordt m. i. ten onrechte niet gewaakt; in het verkeer toch, kan men niet anders dan veel last ondervinden van het eigendunkelijk veranderen van namen. Het spreekt vanzelf, dat wij hier niet het oog hebben op het aannemen van namen in het intieme leven, in particuliere correspondentie enz, evenmin als wij strafbaar zouden willen stellen het voeren van een nom de plume,[1]) maar wij komen op tegen het willekeurig wijzigen van namen, waaruit onuitsprekelijke verwarringen moeten geboren worden. Het zal ongetwijfeld moeielijk zijn een

---

1) Zie over het recht van pseudoniemen: J. KOHLER, Das Individualrecht als Namenrecht, in het *Archiv für Bürgerliches Recht*, V Band, blz. 79.

eventueel artikel juist te formuleeren, zoodat men aan den eenen kant de persoonlijke vrijheid niet te veel beperkt en aan banden legt, noch aan den anderen kant der bepaling door hare wijde strekking haar kracht ontneemt. De rechtsvordering tot betwisting van iemands naam, ingeval hij niet door een ander gevoerd wordt, worde aan het Openbaar Ministerie gegeven, dat, indien het bij vonnis in het gelijk wordt gesteld, voor zoo groot mogelijke publiciteit van dat vonnis zorg drage, b. v. door het (in uittreksel) plaatsen in dagbladen, opdat het publiek weten moge, dat de zich met een anderen naam noemende persoon, daartoe het recht niet heeft.

Tot dusverre hebben wij altijd gesproken over den burgerlijken naam, dat is de naam, dien iemand draagt overeenkomstig de regelen van het B. W. Wij wenschen thans een oogenblik onze aandacht te wijden aan den naam, dien men voeren kan als men handel drijft, en die vaak een geheel andere zijn kan, dan de naam, waarmede men in de registers van den burgerlijken stand is ingeschreven; is dit het geval, dan spreekt men van firma; in het dagelijksch leven zegt men dan b. v. de Heer A. handelde onder de firma P. en Co.; de Heer B. handelende onder de firma de Erven de Wed. Q.

Een vraag, die zich hier opdoet is, bestaat er een uitsluitend recht op de firma? Bij de beantwoording moeten wij goed opletten en wel onderscheiden, daar het begrip „uitsluitend recht op eene firma" zelfs in onze jurisprudentie vaak verward, en geidentificeerd wordt met de z. g. n.

oneerlijke concurrentie (concurcence deloyale) terwijl het feitelijk geheel verschillende denkbeelden zijn. Van deze laatste spreekt men, als men „om eigen afzet te bevorderen en de clientele van een ander tot zich te trekken van den rechten weg afwijkt, en middelen gebruikt, die in strijd zijn met de goede trouw en de eerlijkheid in het verkeer, middelen, waardoor men inbreuk maakt op het recht van den concurrent, op eerbiediging zijner persoonlijkheid ook in het verkeer". (Zie MR. W. L. P. A. MOLENGRAAFF, de oneerlijke concurrentie voor het forum van den Nederlandschen rechter, in het Rechtsgeleerd Magazijn Deel VI (1887 blz 378). Deze concurrentie te bewijzen zal oneindig veel moeielijker zijn, dan den rechter te overtuigen, dat er inbreuk gemaakt is op het uitsluitend recht eener firma, voor het geval men dit aanneemt. Het is merkwaardig na te gaan hoe onze jurisprudentie bijna voortdurend het uitsluitend recht wil verklaren uit, en aanvullen met concurrence deloyale, uit het oog verliezende, dat het misbruiken van eens anders naam vaak een middel zijn kan tot oneerlijke concurrentie, maar daarom nog geenszins de oneerlijke concurrentie zelf is. Als voorbeeld van het door elkander halen van de meermalen genoemde begrippen, citeeren wij hier een arrest van het Hof van Zuid-Holland d. d. 16 Febr. 1875 (Regtsgeleerd Bijblad 1875, blz. 208) „O., wat het nu al of niet onrechtmatige van voorschreven handelwijze der geintimeerde betreft; — dat eene handelsfirma evenzeer als andere zaken, is een voorwerp van eigendom, en het gebruik daarvan uitsluitend bij den eigenaar

berust, zoodat degeen, die daarvan tegen den wil des eigenaars gebruik maakt, op het recht van eigendom van dezen laatsten inbreuk maakt en eene onrechtmatige daad pleegt;

O., dat . . . . de bedoeling blijken kan . . . . . om den schijn aan te nemen, en alzoo het publiek op bedriegelijke wijze in den waan te brengen, dat . . . .", enz.

„O., wat de daardoor te weeg gebrachte schade aangaat die eo ipso in het feit der onrechtmatige concurrentie is gelegen, terwijl . . . ." enz.

„Wat voor zin heeft het" vragen wij met MR. MOLENGRAAFF (t. a. p. blz. 381) als het Hof begint met inbreuk op het eigendomsrecht des E.'s te constateeren, vervolgens onderzoekt of misleiding van het publiek plaats had, om ten slotte te overwegen: „dat de daardoor te weeg gebrachte schade eo ipso in het feit der *onrechtmatige concurrentie* is gelegen". Is inbreuk op, schending van den eigendom dan geen daad, die geacht mag worden schade toebrengend te zijn?".

Ook de meeste andere door ons gelezen vonnissen, geven geen heldere aanduiding van het uitsluitend recht, maar doelen er in vage bewoordingen op: zoo overweegt Rb. den Haag 21 Dec. 1877 (W. v. h. R. 4189) „dat het hebben van een eigen naam door de wet niet alleen wordt erkend, maar ook door bijzondere wetsbepalingen wordt beschermd" en een weinig verder: „dat het genoemde beginsel (n. l. het hebben van een eigen naam) reeds zijnde een algemeen beginsel van het vigeerende Burgerlijk regt";

waar dat recht echter door de wet wordt beschermd, vinden wij tot ons leedwezen niet vermeld. Op de vraag of dat recht dan niet bestaat, meenen wij aan de hand van MR. MOLENGRAAFF in zijn reeds aangehaald artikel „de oneerlijke concurrentie" enz. ontkennend te moeten antwoorden. Op blz. 383 dezer verhandeling vinden wij: „er bestaat geen behoefte aan dergelijke bescherming van den naam, er is geen maatschappelijk belang, dat haar vordert, integendeel. Dit is niet alleen waar voor den burgerlijken naam, maar evenzeer voor den z. g. n. handelsnaam, de firma. De handelaar onder een firma heeft er geen redelijk belang bij, om te kunnen beletten, dat elders in een andere stad, een geheel ander bedrijf dan het zijne onder dezelfde firma wordt aangevangen; er is geen reden van publieke orde of goede zeden om hem het recht toe te kennen den gekozen naam met uitsluiting van ieder ander te gebruiken."

MR. J. G. KIST in zijne „Beginselen van Handelsregt" Deel I, blz. 71 is de meening toegedaan, dat het voeren van eene firma zonder toestemming van den regthebbende op die firma valt onder art. 1401 B. W. Wij kunnen op grond van bovenvermelde argumenten die opvatting niet deelen. Is de firma aangenomen om het publiek te misleiden, dan zal er van onderkruiping sprake kunnen zijn, en derhalve art. 1401 van toepassing worden verklaard, doch bestaat er slechts toevallige overeenstemming van namen, terwijl alle kwade trouw is buitengesloten, dan zal het onmogelijk zijn met goeden uitslag eene actie in te stellen.

HOOFDSTUK IV.

In dit hoofdstuk willen wij met een enkel woord gewagen van sommige buitenlandsche wetgevingen, geenszins beoogende die alle te vermelden, of er critiek op uit te oefenen, maar eenige bladzijden aan onze eigene wetgeving gewijd hebbende, achten wij het belangrijk na te gaan of, en in hoeverre, andere landen met hunne legislatieve pogingen geslaagd zijn.

Moesten wij in den aanvang constateeren, dat onze wet sober en onvolledig was op het gebied der namen en voornamen, van het buitenland kunnen wij geen beter getuigenis geven. Wel komen in onderscheidene codificaties, hier en daar verspreid, bepalingen over namen voor, doch eene nauwkeurige en uitvoerige regeling ontbreekt, voor zoover wij weten, overal; in dit opzicht maakt onze wet dan nog eene gunstige uitzondering; wij hebben ten minste een afdeelingetje aan naamsverandering gewijd.

Over de voornamen, die men bevoegd is aan zijne kinderen te geven, zwijgen de door ons geraadpleegde codificaties; ook het Entwurf eines bürgerlichen Gezetsbuches für das Deutsche Reich (erste Lesung 1888), geeft daaromtrent geen voorschrift; de Motive

zu dem Entwurfe eines bürgerlichen Gesetzbuches für das Deutsche Reich, Band IV blz. 712 zeggen daaromtrent: „dagegen gehören die Fragen, welche Arten von Vornamen eingetragen werden dürfen, und unter welchen Voraussetzungen eine Aenderung des Vornamens zulässig ist, dem öffentlichen Rechte an."

De meeste buitenlandsche wetgevingen schrijven uitdrukkelijk voor, dat de vrouw door haar huwelijk den naam van haar echtgenoot verkrijgt, een regel, die zooals wij boven zagen, hier te lande wel in de practijk gevolgd wordt, doch niet officieel aangenomen is. Het is merkwaardig hoe in het buitenland deze opvatting bijna zonder uitzondering als regel gehuldigd wordt; zoo bepaalt het Oostenrijksche Wetboek in § 92: „die Gattin erhält den Nahmen des Mannes"; het allgemeines Landrecht für die Preuszischen Staaten (II, 1, § 192) „die Frau überkömmt durch eine Ehe zur rechten Hand den Namen des Mannes. Het Russische Wetboek, dat wij in de vertaling van VICTOR FOUCHER konden raadplegen, vermeldt in de artt. 74 en 75 soortgelijke bepaling: „la femme dont la condition est inférieure à celle du mari acquiert les droits et priviléges attachés à la condition, au rang et titre de ce dernier. La femme est qualifiée d'après le titre du mari, et conserve cette qualification, encore que ce dernier ait été judiciairement privé des droits de sa condition". Hoewel deze artikelen niet expressis verbis van den naam spreken, lijdt het m. i. toch niet den minsten twijfel, dat ook de Russische vrouw door haar huwelijk den naam van haar man verkrijgt.

Het Saksische wetboek schrijft in § 1632 voor: „die Ehefrau erhält den Familiennamen des Ehemannes", eene bepaling overeenkomende met § 126 van het Zürcherische Personen- und Familienrecht „die Frau wird durch Trauung die Genossin ihres Mannes, und erwirbt seinen Geslechtsnamen und sein Bürgerrecht"; zij behoudt dezen naam altijd, zelfs na den dood van haar echtgenoot: „des früheren Geslechtsnamens wird nur historisch gedacht", zegt DR. BLUNTSCHLI, de uitgever van het door mij gebruikte wetboek. Slechts in één geval krijgt zij haren eigen naam terug: § 210 toch bepaalt: „die gänzlich geschiedene Frau behält das durch ihre Heirath erworbene Bürgerrecht bei, verliert dagegen den Geslechtsnamen des Mannes. Het Zurichsche recht wijkt in dit opzicht van het Saksische af, want hier vinden wij in § 1748 „die Ehefrau behält nach der Scheidung den Familiennamen und den Stand des Ehemannes". Gelijke bepaling treffen wij in § 1455 van het Duitsche ontwerp aan, terwijl hieraan natuurlijk een voorschrift, dat de vrouw den naam van den man erlangt, is voorafgegaan (§ 1274). De „Zweite Lesung" van het Entwurf eines Bürgerlichen Gesetzbuches für das Deutsche Reich echter, heeft § 1455 in zooverre gewijzigd, als zij aan de bepaling „die geschiedene Frau behält den Familiennamen des Mannes" in § 1478 eene tweede alinea toegevoegd heeft, luidende: „ist die Frau allein für schuldig erklärt, so verliert sie den Familiennamen des Mannes und erhält ihren Familiennamen wieder, wenn der Mann ihr die Fortführung seines Namens untersagt und der zuständigen Behörde hiervon Anzeige macht."

Hoewel wij ons ter wille van de rechtsgelijkheid in verschillende landen met het denkbeeld zouden kunnen vereenigen, dat de vrouw door haar huwelijk den naam van den man verkrijgt, zoo zouden wij zulks toch niet kunnen doen op grond van de argumenten in de Motive op blz. 106 opgegeven; wij lezen daar: „es ist eine natürliche Folge der Innigkeit und der das ganze Leben umfassenden Bedeutung der ehelichen Gemeinschaft, dasz beide Ehegatten denselben Familiennamen führen. Die Stellung des Ehemannes bringt es mit sich, dasz die Ehefrau den Familiennamen des Ehemannes erhält" enz. Deze argumentatie komt ons wat vaag voor, en geeft tot vele vragen aanleiding, terwijl de laatste zin ons eene petitio principii toeschijnt.

Eene uitzondering op deze naamsverkrijging nu komt in het Landrecht für die Preuszischen Staaten voor, en wel in het geval van een zoogenaamd morganatisch huwelijk. „Die Frau erlangt jedoch (door een huwelijk „zur linken Hand") weder den Namen noch den Stand und Rang des Mannes, sondern behält diejenigen, welche sie vor der Ehe gehabt hat" (II, 1, § 863). Het volgend artikel voorziet in het geval, dat de in een morganatisch huwelijk tredende vrouw weduwe is: „war sie Wittwe, so musz sie ihren Geslechtsnamen wieder annehmen."

Dat wettige kinderen den geslachtsnaam huns vaders dragen staat over het algemeen in de buitenlandsche wetgevingen uitgedrukt. Zoo bepaalt § 146 van het Oostenrijksche wetboek: „die Kinder erlangen den Nahmen ihres Vaters, sein Wapen und alle übrige nicht blosz persönliche

Rechte seiner Familie und seines Standes"; § 58, II 2 van het algemeines Landrecht f. d. Preuszischen Staaten schrijft voor: „Kinder aus einer Ehe zur rechten Hand führen den Namen des Vaters. In het Russische wetboek konden wij geen bepaling over den geslachtsnaam van wettige kinderen vinden; wel kunnen wij aannemen, dat dezen ook daar den naam huns vaders overnemen, omdat art. 93 voorschrijft: „les enfants naturels, même ceux élevés par leurs parents, n'ont aucum droit ni au nom de leur père, ni à sa succession"; hieruit kan men dus afleiden, dat wettige kinderen wel recht hebben op den naam van hun vader. Het wetboek van het Koninkrijk Saksen, en dat van Zürich drukken dit beginsel respectivelijk in § 1801 en § 31 uit, terwijl ook § 1497 van het Duitsche ontwerp hetzelfde bepaalt (§ 1511 der Zweite Lesung); de Motive argumenteeren op blz. 712 deze regel met de volgende woorden: „Recht und Pflicht des ehelichen Kindes, den Familiennamen des Vaters zu führen, stellt sich als Ausflusz der Zugehörigkeit des Kindes zu der väterlichen Familie dar und bildet insoweit einen Bestandtheil des Privatrechtes und speziell des Familienrechtes."

Het Oostenrijksche wetboek ontzegt in § 165 aan natuurlijke kinderen het recht den naam huns vaders te voeren, maar kent hen dien der moeder toe: „uneheliche Kinder sind überhaupt von den Rechten der Familie und der Verwandtschaft ausgeschlossen; sie haben weder auf den Familien-Nahmen des Vaters, noch auf den Adel, das Wapen und andere Vorzüge der Aeltern Anspruch; sie führen den Geslechtsnahmen der Mutter". Eveneens regelt het allgemeines Land-

recht f. d. Preuszischen Staaten in §§ 639 en 640 deze materie: „uneheliche Kinder treten weder in die Familie des Vaters, noch der Mutter. Doch führen sie den Geslechts-namen der Mutter, und gehören zu demjenigen Stande, in welchem die Mutter zur Zeit der Geburt, sich befunden hat." Eigenaardig en juist is de bepaling van het volgend artikel (641) „ist aber die Mutter von adliger Herkunft, so kann dennoch das uneheliche Kind den adligen Namen und das Wappen sich nicht anmaszen". Het Duitsche ontwerp geeft in § 1569 (§ 1594 der Zweite Lesung met eene eenigszins gewijzigde redactie) evenals het Saksische wetboek in § 1001 het natuurlijke kind den naam zijner moeder, terwijl het eerste er bijvoegt, dat als de vrouw door een huwelijk den naam van haren man gekregen heeft, het onwettig kind den naam ontvangt, dien de moeder voor het huwelijk droeg. De Motive (blz. 859) lichten dit voorschrift aldus toe: „dasz, wenn die Mutter durch Schlieszung einer Ehe den Familiennamen des Ehemannes erhalten hat, das uneheliche Kind den Familiennamen erhält, welchen die Mutter vor Schlieszung der Ehe geführt hat, beruht auf der Erwägung, dasz das Recht der Mutter, den Familiennamen des Ehemannes zu führen ein höchstpersönliches ist, das uneheliche Kind auch nicht der Familie des Ehemannes, sondern der Familie der Mutter angehört."

Merkwaardig zijn nog de bepalingen over den naam van kinderen, geboren uit een morganatisch huwelijk, zooals wij die in het allgemeines Landrecht für die Preuszischen Staaten §§ 557 en 559 vinden nl. „Kinder aus einer

Ehe zur linken Hand führen nicht den Namen des Vaters", en: „dagegen führen solche Kinder den Geslechtsnamen der Mutter."

Een enkel woord over de zoogenaamde *Brautkinder,* wier positie in § 1578 van het Saksische wetboek geregeld wordt. „Kinder", lezen wij daar, „die von Personen welche in einem gültigen Verlöbnisse stehen, mit einander erzeugt worden sind, Brautkinder, haben die Rechte ehelicher Kinder. Dasselbe gilt von Kindern, welche vor dem Verlöbnisse erzeugt, aber noch während desselben geboren werden." Deze kinderen hebben dus het recht huns vaders naam te voeren.

Een in ons recht niet uit den Code overgenomen instituut is dat der adoptie, toegestaan aan personen boven de 50 jaar, geene wettige afstammelingen hebbende, en die minstens 15 jaar ouder moeten zijn dan degenen, die zij willen aannemen. Zoowel man als vrouw kan in het Fransche recht adopteeren, met dien verstande evenwel, dat een persoon slechts door één persoon kan worden aangenomen, terwijl echtgenooten gezamenlijk iemand kunnen aannemen. Een der gevolgen der adoptie is, dat de geadopteerde den naam van den adoptant verkrijgt, terwijl hij den zijnen behoudt (art. 347 Code.) Hoe nu indien iemand door een echtpaar geadopteerd wordt; verkrijgt hij dan beider namen nevens den zijnen? Zoo oordeelt Mr. Beudeker, op blz. 71 van zijn reeds bovengenoemd proefschrift, doch mij wil het voorkomen, dat de geadopteerde alleen den naam van den mannelijken adoptant zal aannemen. Immers, adoptie door meer dan één persoon is krachtens art. 344 uitdrukkelijk ver-

boden, en alleen toegelaten „par deux époux". Waarom hier eene (schijnbare) uitzondering? omdat die twee, man en vrouw, als één wezen zijn te beschouwen, en als zoodanig één naam, dien des mans dragen.

In Oostenrijk, waar ook de adoptie bekend is, geldt ten dezen opzichte § 182: „eine wesentliche, rechtliche Wirkung der Annahme an Kindesstatt ist: dasz die angenommene Person den Nahmen des Wahlvaters oder den Geslechts-Nahmen der Wahlmutter erhält; sie behält aber zugleich ihren vorigen Familien-Nahmen und den ihr etwa eigenen Familien-Adel bey". Anders regelt het allgemeines Landrecht deze materie; § 682 toch bepaalt: „das angenommene Kind erhält den Namen des annehmenden Vaters". De eigen naam van den geadopteerde gaat dus verloren, en die des adoptants komt er voor in de plaats.

Het Saksische wetboek geeft in § 1796 voorschriften omtrent dit onderwerp: „das angenommene Kind kann seinem Familiennamen den Familiennamen des Annehmenden und im Falle der Annahme von Seiten eines Ehepaares, den Familiennamen des Ehemannes beifügen". Wij vinden hier dus geen imperatief voorschrift; de mogelijkheid wordt gesteld, de faculteit gegeven Wij meenen dit te kunnen verklaren, omdat naar Saksisch recht het gezag zich met de adoptie heeft in te laten, wat bv. in Frankrijk niet het geval is; § 1787 van het Saksische wetboek schrijft voor: die Annahme an Kindesstatt, Adoption, kann nur durch einen vor Gericht geschlossenen oder anerkanten und von dem Landesherrn des Annehmenden genehmigten Vertrag erfol-

gen." Welnu, het „Gericht" of de „Landesherr" zal in ieder geval uitmaken, of er redenen bestaan den naam van den adoptant, al of niet, bij den oorspronkelijken te voegen.

Het Duitsche ontwerp handhaaft de adoptie; wij lezen in § 1622: „der Angenommene erhält den Familiennamen des Annehmenden und, wenn dieser eine Frau is, welche durch Schlieszung der Ehe den Familiennamen des Ehemannes erhalten hat, den Familiennamen welche dieselbe vor Schlieszung der Ehe geführt hat. In den Fällen des § 1621 (als n.l. staande huwelijk door een der echtgenooten het kind van de(n) ander, of door beiden één persoon als kind wordt aangenomen) erhält der Angenommene den Familiennamen des Ehemannes. Der neue Name ist von dem Angenommenen unter Beifügung des bisherigen Familiennamens zu führen." In de tweede lezing wijkt § 1642 slechts door eene eenigszins gewijzigde redactie van het oorspronkelijk ontwerp af.

Dat de geadopteerde den naam des adoptants aanneemt, komt mij zeer gewenscht voor; vaak toch zal het doen voortleven van een geslachtsnaam het motief van eene adoptie zijn; even noodzakelijk schijnt het mij echter, dat ook de oorspronkelijke naam behouden blijve, opdat de band met de eigen familie uiterlijk niet geheel worde losgemaakt.

In het Saksische wetboek geeft § 1855 eene actie in geval men in zijn „Familienstand" wordt benadeeld. Dit artikel luidt: „wird Jemandem der Familienstand als Vater, als Mutter, als Kind oder als Ehegatte bestritten, oder verneint Jemand, dasz er den ihm angesonnenen Stand als

Vater, als Mutter, als Kind oder als Ehegatte habe, so hat er eine Klage im ersten Falle auf Anerkennung des Familienstandes, im zweiten Falle auf Anerkennung des Nichtvorhandenseins des behaupteten Familienstandes, in beiden Fällen auf Unterlassung von Störungen und auf Ersatz des etwa zugefügten Schadens". In dit artikel nu ligt zeer zeker ook voor de vrouw de mogelijkheid opgesloten eene actie in te stellen voor het geval men haar, den haar, volgens § 1632 competeerenden naam van haar echtgenoot onthoudt; zij kan aanspraak maken op erkenning van haar recht, en casu quo schadevergoeding eischen, eene bepaling, die ons alleszins prijzenswaardig voorkomt. De Zweite Lesung van het Entwurf eines Bürgerlichen Gesetzbuches für das Deutsche Reich, heeft de noodzakelijkheid der handhaving van het recht op den naam ingezien, en dientengevolge in § 22 bepaald: „wird das Recht zur Führung eines Namens dem Berechtigten bestritten oder wird dieser in seinem Interesse dadurch verletzt, dasz ein Anderer sich unbefugt des gleichen Namens bedient, so kann er Beseitigung der Beeinträchtigung und Verurtheilung zur Unterlassung weiterer Beeinträchtigungen verlangen."

Gelukkig dat ons Ontwerp voor het burgerlijk wetboek een soortgelijke bepaling bevat.

BIJLAGE A.

Loi relative aux Prénoms et changemens de noms du 11 germinal an XI (1er avril 1803)

(Bulletin des Lois no. 267.)

TITRE PREMIER.

Des Prénoms.

Art. 1er. A compter de la publication de la présente loi, les noms en usage dans les différens calendriers, et ceux des personnages connus de l'histoire ancienne, pourront seuls être reçus comme prénoms, sur les registres de l'état civil destinés à constater la naissance des enfans; et il est interdit aux officiers publics d'en admettre aucun autre dans leurs actes.

Art. 2. Toute personne qui porte actuellement comme prénom, soit le nom d'une famille existante, soit un nom quelconque qui ne se trouve pas compris dans la désignation de l'article précédent, pourra en demander le changement, en se conformant aux dispositions de ce même article.

Art. 3. Le changement aura lieu d'après un jugement

du tribunal d'arrondissement, qui prescrira la rectification de l'acte de l'état civil.

Ce jugement sera rendu, le commissaire du Gouvernement (procureur impérial) entendu, sur simple requête présentée par celui qui demandera le changement, s'il est majeur ou émancipé, et par ses père et mère ou tuteur, s'il est mineur.

TRITRE II.

Des Changemens de Noms.

Art. 4. Toute personne qui aura quelque raison de changer de nom, en adressera la demande motivée au Gouvernement.

Art. 5. Le Gouvernement prononcera dans la forme prescrite pour les réglemens d'administration publique.

Art. 6. S'il admet la demande, il autorisera le changement de nom, par un arrêté rendu dans la même forme, mais qui n'aura son exécution qu'après la révolution d'une année, à compter du jour de son insertion au Bulletin des lois.

Art. 7. Pendant le cours de cette année, toute personne y ayant droit sera admise à présenter requête au Gouvernement, pour obtenir la révocation de l'arrêté autorisant le changement de nom; et cette révocation sera prononcée par le Gouvernement, s'il juge l'opposition fondée.

Art. 8. S'il n'y a pas eu d'opposition, ou si celles qui ont été faites n'ont point été admises, l'arrêté autorisant le

changement de nom aura son plein et entier effet à l'expiration de l'année.

Art. 9. Il n'est rien innové, par la présente loi, aux dispositions des lois existantes, relatives aux questions d'Etat entranînant changement de noms, qui continueront à se poursuivre devant les tribunaux dans les formes ordinaires.

BIJLAGE B.

ONTWERP

TOT

Herziening van het Burgerlijk Wetboek.

DERDE TITEL.

VAN NAMEN.

EERSTE AFDEELING.

VAN GESLACHTSNAMEN.

Art. 55.

Wettige en door den vader erkende onwettige kinderen dragen den geslachtsnaam van den vader.

Art. 56.

Onwettige door den vader niet erkende kinderen dragen den geslachtsnaam van de moeder.

Art. 57.

Aan een kind, welks afstamming onbekend is, wordt, voor zoolang het geen geslachtsnaam krachtens de voorgaande artikelen draagt, bij de akte van aangifte zijner geboorte een geslachtsnaam gegeven door den ambtenaar van den bur-

gerlijken stand, zooveel mogelijk met vermijding van bestaande geslachtsnamen.

Art. 58.

De geslachtsnaam, die feitelijk gedragen of aangenomen wordt door iemand, die een anderen of geen geslachtsnaam heeft, kan hem worden betwist door ieder, die dien geslachtsnaam wettig draagt.

Wordt de betwisting gegrond bevonden, dan verklaart de rechtbank hem onbevoegd om den feitelijk gevoerden naam te dragen.

De rechtbank kan op daartoe gedanen eisch bepalen, dat het vonnis, op kosten der in het ongelijk gestelde partij, bij uittreksel zal worden bekend gemaakt in de bij dat vonnis aan te wijzen nieuwsbladen.

TWEEDE AFDEELING.

VAN VOORNAMEN.

Art. 59.

Ieder draagt de voornamen, hem in zijne geboorteakte gegeven.

Art. 60.

Bij de aangifte eener geboorte kan de ambtenaar van den burgerlijken stand bezwaar maken tegen de opgegeven voornamen op grond van ongepastheid of van overeenstemming met bestaande geslachtsnamen, tenzij deze tevens gebruikelijke voornamen zijn

In zoodanig geval geeft hij ambtshalve een of meer voornamen.

Heeft de aangever behalve de bedoelde voornamen nog andere opgegeven, waartegen bij den ambtenaar geen bezwaar bestaat, dan worden deze ambtshalve aan het kind gegeven.

Van de omstandigheid, dat de namen ambtshalve zijn gegeven, wordt in de akte uitdrukkelijk melding gemaakt.

Art. 61.

Indien de aangever geene voornamen opgeeft, alsmede in het geval van art. 57, zijn het tweede en vierde lid van het voorgaande artikel toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

VAN NAAMSVERANDERING.

Art. 62.

Meerderjarige Nederlanders kunnen op hun verzoek van den Koning bewilliging verkrijgen om hun geslachtsnaam te veranderen.

De reeds geboren kinderen deelen niet in de naamsverandering van den vader.

Zij, die wegens krankzinnigheid onder curateele gesteld zijn, kunnen zoodanig verzoek niet doen; zij, die wegens zwakheid van vermogens onder curateele gesteld zijn, alleen met bijstand van hun curator.

Art. 63.

Het verzoek wordt driemalen, telkens met eene maand tusschenruimte, aangekondigd in de Staatscourant en in een of meer nieuwsbladen, schriftelijk aan te wijzen door den Officier van justitie van des verzoekers domicilie, nadat aan hem van de indiening van het verzoekschrift is gebleken.

Voor Nederlanders, die domicilie in het buitenland hebben, geschiedt de aanwijzing door den Officier van justitie te Amsterdam.

Het verzoek wordt niet toegestaan dan na verloop van een jaar sedert de laatste aankondiging.

Art. 64.

Belanghebbenden kunnen aan den Koning hunne bezwaren tegen de inwilliging van het verzoek schriftelijk indienen.

Art. 65.

De ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, of, als deze in het buitenland is geboren, die van zijn domicilie, schrijft het besluit, waarbij de naamsverandering is toegestaan, zoodra hem een afschrift daarvan is overgelegd, in het loopende geboorteregister in, en maakt daarvan, in het eerste geval, melding op den kant der geboorteakte.

Voor Nederlanders, die in het buitenland zijn geboren en er domicilie hebben, geschiedt de inschrijving in de gemeente, waar zij hier te lande het laatst domicilie hebben gehad, en bij gebreke hiervan te Amsterdam

Art. 66.

De Koninklijke bewilliging vervalt, wanneer de inschrijving van het besluit niet binnen zes maanden na de dagteekening daarvan, onder overlegging van het afschrift, aan den ambtenaar van den burgelijken stand is verzocht.

Art. 67.

Geen Nederlander mag zijne voornamen veranderen dan met bewilliging der rechtbank van zijn domicilie.

Voor minderjarigen wordt het verzoek gedaan door hem, die het ouderlijk gezag uitoefent, of door den voogd.

Ten aanzien van hen, die wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens onder curateele gesteld zijn, geldt het derde lid van artikel 62.

De Nederlander, die in het buitenland domicilie heeft, wendt zich tot de rechtbank van zijn laatste domicilie hier te lande, en, bij gebreke hiervan, tot die te Amsterdam.

De rechtbank hoort het openbaar ministerie.

De belanghebbende kan in hooger beroep komen binnen eene maand na de dagteekening der beschikking.

Art. 68.

Ten aanzien van de beschikking, waarbij het verzoek wordt toegestaan, zijn de artikelen 65 en 66 toepasselijk.

Art. 69.

De bepalingen van deze afdeeling gelden ook voor hen, die, geene wettige namen hebbende, deze wenschen te bekomen.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Artikel 1 der wet van 11 germinal an XI is nog van kracht.

II.

Onder „buitensporigheden" in art. 288 B. W. valt niet voortdurende dronkenschap.

III.

Het adagium „cuius est solum, eius est usque ad coelum" wordt door onze wet niet gehuldigd.

IV.

Naamsverandering komt tot stand door de toestemming des Konings, niet door de inschrijving in de registers van den burgerlijken stand.

V.

Instelling van een algemeen register van testamenten is aan te bevelen.

VI.

Eenvoudige onterving, zonder instelling van andere erfgenamen, is volgens ons recht niet geldig.

VII.

Instelling van een handelsregister is aan te bevelen.

VIII.

Er bestaat volgens ons recht geen uitsluitend recht op de firma.

IX.

De kooper van een onroerend goed kan, na faillietverklaring van den verkooper, de verkoopacte niet meer geldig doen overschrijven.

X.

Collegiale rechtspraak verdient de voorkeur boven rechtspraak door een enkelen rechter.

XI.

Een schuldeischer kan onder zich zelf derden arrest leggen.

XII.

Juridieke personen kunnen geen strafbare handelingen plegen.

XIII.

Art. 418 en 419 W. v. Str. staan ten onrechte in den titel over „begunstiging."

XIV.

Poging op een ondeugdelijk object of met een ondeugdelijk middel is iure constituto niet juist.

XV.

Instelling van Kamers van arbeid is wenschelijk.

XVI.

Aan de openbare onderwijzers mag bij plaatselijke verordening niet worden verboden het schrijven van artikelen in couranten.

XVII.

Ofschoon de burgemeester rijksambtenaar is, heeft de G W. ten onrechte aan de gemeente allen invloed op de benoeming onthouden.

XVIII.

De voordracht der 2e Kamer der Staten-Generaal, bedoeld in art. 163 G. W., strijdt met het karakter haar door die wet toegekend.
